Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси
Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 21 май
СЕШАНБА
№ 95 (5.137).
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ◆ Ҳафтада беш марта чоп этилади

ПАРТИЯ ОБРЎСИНИ ИШ БИЛАН МУСТАҲКАМЛАЙЛИК

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг котиби О. С. Шенин 15—18 май кунлари Ўзбекистонда бўлди. У жумҳурият ҳаёти, Ўзбекистон Компартиясининг, жойлардаги партия ташкилотларининг фаолияти билан танишди. Иқтисодиётнинг бозор муносабатларига ўтиш даврида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш вазифаларини ҳал этиш, ижтимоий-сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий турмушда юз бераётган жараёнларга партия ташкилотларининг таъсирини кучайтириш билан боғлиқ бўлган яқин кунларга ва истиқболга мўлжалланган режалар билан қизиқди.

О. С. Шенин Тошкент ва Самарқанд шаҳарларидаги, Тошкент ва Самарқанд вилоятларидаги бошланғич партия ташкилотларида ва меҳнат жамоаларида бўлди. Коммунистлар, меҳнаткашлар билан суҳбатларда турмушнинг турли соҳаларини янгилаш, КПСС XXVIII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXII съезди қарорларини бажариш, жумҳурият коммунистлари ҳаракат дастурини амалга ошириш билан боғлиқ муаммолар ўртага қўйилди.

КПСС Марказий Комитетининг котиби Ангренда бўлди, табиий офатдан зарар кўрган Жигаристон қўрғонига борди. У ҳалок бўлганларнинг оилаларига КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси номидан чуқур таъзия билдирди, янги қўрғон қурилаётган жойни бориб кўрди.

КПСС Марказий Комитетининг котиби Тошкентда В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйди.

О. С. Шенин 18 май куни жумҳурият, Тошкент шаҳри ва Тошкент вилояти партия фаоллари билан учрашувда нутқ сўзлади.

Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби, жумҳурият Президенти И. А. Каримов ҳам нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитети ва Марказий назорат комиссиясининг апрель ойида бўлиб ўтган қўшма пленуми якунлари батафсил таҳлил қилинди.

Ўзбекистон Компартияси ўтказаётган қатъий, жўшқин ва изчил сиёсат мавжуд қийинчиликларнинг бартараф этилишига ишонч бағишлаётгани таъкидлаб ўтилди. Яхши меҳнат кайфияти, танг вазиятдан тезроқ чиқиб олишга интилиш — Ўзбекистонда ижтимоий ва сиёсий вазиятни барқарорлаштириш натижасидир.

Мамлакатда иқтисодий ажрамачилик тўлқини бошланган, сиёсий кучларнинг бир-бирига қарама-қаршилиги давом этаётган ҳозирги пайтда Ўзбекистон иқтисодий кўрсаткичларнинг пасайиб кетишини тўхтатиб қола олди. Бунда партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг иши муҳим аҳамиятга эга бўлди. Партия ташкилотларининг кўпи бир неча минтақаларда коммунистлар тутган йўлга қўшилмадилар, иқтисодиётга таъсир ўтказишдан ўзларини четга олмадилар, меҳнат жамоаларининг ишончини, ҳурматини йўқотмадилар. Бу Ўзбекистон Компартияси ўтмишдаги хатоларини диққат-эътибор билан таҳлил қилиб, уларни тан олгани, бу ҳақда халққа рўй-рост гапиргани натижасидир. Бинобарин халқ ҳам партияга ишонди.

Ўзбекистон партия комитетлари ва партия ташкилотлари долзарб вазифалар мажмуини ҳал қилишда ўз кучларини қайси соҳаларга қаратишни аниқлаб олдилар. Халққа эртанги кунга ишонч бағишлайдиган кучли ижтимоий сиёсат ана шундай соҳалардан биридир. Иттифоқ шартномасининг имзоланиши гражданлар осойишталигининг сўзсиз шарти бўлади, жумҳурият аҳолиси референдумда шундай иттифоқ учун овоз берди.

Бозор муносабатларига ўтиш жамиятнинг мулкий жиҳатдан чуқур табақаланишига, меҳнаткашларнинг ижтимоий ғалабалари тугатилишига олиб бормайдиган, аниқ бошқариладиган тусда бўлиши лозим — коммунистларнинг фикри ана шундай. Ўзбекистон партия ташкилоти ҳаракат дастурини қабул қилаётганда устивор йўналишларни, хусусан аҳолини иш билан таъминлаш каби энг муҳим муаммолардан бирини ҳал қилишни аниқ белгилаб олди. Ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш дастури амалга оширилмоқда. Бир мисол диққатга сазовордир — яқинда бўлиб ўтган Наврўз байрами чоғида коммунистлар хайрия ва меҳр-мурувват тадбирларида фаол қатнашдилар — тўпланган анчагина маблағ камбағалларга, қарияларга, кўп болали оилаларга ёрдам беришга ажратилди.

Ана шундай аниқ-равшан ишлар партиянинг, унинг ҳар бир аъзосининг обрўсини мустаҳкамламоқда. Натижада Ўзбекистон Компартияси, ички сиёсий ва иқтисодий вазиятнинг мураккаблигига қарамай, бозор муносабатларига ўтиш даврида ижобий тажриба тўплади. У ўз сафларини мустаҳкамлаш юзасидан катта иш олиб бормоқда, шу сабабли партия билетларини ўз ихтиёри билан топшираётганлар сони жуда кам. Бу тажриба бошқа партия комитетларига ҳам фойдалидир.

Меҳнат жамоалари учун кучли меҳнат омилларини вужудга келтириш, товар ишлаб чиқарувчиларга эркинлик бериш ва шу билан бир вақтда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш — ишлаб чиқаришдаги таназзулни бартараф этиш ва ишлаб чиқариш ҳажмини оширишнинг муҳим омилларидир. Демократия бошбошдоқлик билан, ошкоралик митингбозлик билан, фикрларнинг хилма-хиллиги сусткашлик ва интизомсизлик билан чиқиша олмайди, деб таъкидланди учрашувда.

Учрашувда ҳозирги пайтда партиянинг ўзида юз бераётган мураккаб, зиддиятли ва ташвишли жараёнлар тўғрисида алоҳида куйиниб гапирилди. Бунинг сабаблари кўп. Партия турмушдаги мураккаб жараёнларни таҳлил қилишда кўпинча орқада қолиб сиёсий ташаббусни қўлдан бериб, бинобарин бу билан одамларнинг назднда обрўсини йўқотиб қўймоқда. КПСС мухолифлари бундан фойдаланиб, партия амалий ҳаракат қилишга, демократик янгиланишга қодир эмас деган фикрни тиқиштирмоқдалар. Бунинг устига бир қанча партия комитетлари ва партия ташкилотларида ҳозирги шароитда парламент тусидаги партия ҳолати КПСС учун қониқарлидир, деган фикр пайдо бўлган. Бундай қарашлар ва айниқса унга асосланган ҳаракатлар партияни сиёсий турмушдан четга улоқтириб ташлашга ёрдам беради.

Ўзбекистон коммунистлари сиёсий воқеликни ҳисобга олиш мавқеида турибдилар, улар КПСС ўз ташаббуси билан бошлаган демократик ислоҳотлардан, иқтисодий, сиёсий ва маънавий соҳалардаги туб ўзгаришларга партиявий раҳбарликдан воз кечишига мутлақо рози эмаслар, деб таъкидлашди учрашув қатнашчилари. Армияни, Давлат хавфсизлиги комитетини, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларини партиядан холи қилиш учун, партия комитетларини корхоналардан ташқарига чиқариб юбориш учун уринаётган кишилар аслида жамиятни беқарорлик ва тартибсизликка тойдирмоқдалар. Шу муносабат билан партия кадрлар сиёсатига бевосита таъсир ўтказган тақдирдагина кучли бўлиши таъкидлаб ўтилди.

Учрашувда таъкидландики, ҳозирги шароитда халқ ҳокимияти идораларига, улар билан алоқаларни ва баҳамжиҳат ҳаракатларни мустаҳкамлашга эътиборни кучайтириш алоҳида аҳамиятга эга бўлади. Коммунистларнинг халқ депутатлари Советларида фаол иш олиб бориши партияга жамиятдаги ўз мавқеини мустаҳкамлаб олишга, халқ депутатлари Советлари билан биргаликда иқтисодиётдаги танглнкни бартараф этишнинг самарали чораларини ишлаб чиқишга ва пировард натижада партиялилар оммасининг ҳокимиятини амалда қарор топтиришга имкон беради.

(ЎзТАГ).

ХАЛҚАРО ЭКИПАЖ ОРБИТАДА

ТАСС ахбороти

1991 йил 18 май куни Москва вақти билан соат 15 дан 50 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Союз ТМ-12» космик кемаси учирилди.

Экипаж таркиби: командир Анатолий Арцебарский, бортинженер Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Сергей Киркалев ва тадқиқотчи-космонавт, Буюк Британия фуқароси Хелен Шармандан иборат.

Парвоз режасида «Союз ТМ-12» кемасини учувчи бошқарадиган «Мир» комплекси билан туташтириш ҳамда саккизинчи асосий экспедиция фазогирлари Виктор Афанасьев ва Муса Манаров билан биргаликда тадқиқотлар ва тажрибалар ўтказиш кўзда тутилган.

«Союз ТМ-12» кемасидаги системалар кўнгилдагидек ишлаб турибди. Анатолий Арцебарский, Сергей Крикалев ва Хелен Шарман ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

АРЦЕБАРСКИЙ Анатолий Павлович

Анатолий Павлович Арцебарский 1956 йил 9 сентябрда Днепропетровск вилоятининг Покровское районидаги Просяная қўрғонида туғилди.

1977 йилда Харьковдаги икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони С. И. Грицевец номидаги Қизил Юлдуз орденли учувчилар олий ҳарбий авиация билим юртини тугаллади. Ҳарбий-ҳаво кучларида учувчи-инструктор, кейин эса синовчи-учувчи бўлиб хизмат қилди. У «1-классли ҳарбий учувчи-инструктор» ва «2-классли синовчи-учувчи» малакаларига эга.

А. П. Арцебарский —1980 йилдан буён Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

1987 йилда асосий ишдан ажралмаган ҳолда Серго Орджоникидзе номидаги Москва авиация илмгоҳини тугаллади.

Коинотдаги парвозларга 1985 йилдан тайёрлана бошлади. «Союз ТМ» кемаларида ва «Мир» орбитал комплексида учишларга тайёргарлик тўла курсидан ўтди.

Хелен ШАРМАН

Буюк Британия фуқароси Хелен Шарман 1963 йил 30 майда Шеффилдда туғилди.

1984 йилда Шеффилд дорилфунунининг кимё факультетини битирганидан кейин Жи-и-си корпорациясининг электр ва электрон асбоблар заводида, кейин эса «Марс» компаниясининг қандолатпазлик фабрикасида технолог бўлиб ишлади. Шу билан бирга Лондон дорилфунунида ўқишни давом эттирди.

1989 йилнинг декабрида Хелен Шарман Ю. А. Гагарин номидаги фазогирлар тайёрлаш марказида машқ қила бошлади. «Союз ТМ» кемасида ва «Мир» орбитал комплексида учишга тайёргарлик курсидан ўтди.

КРИКАЛЕВ Сергей Константинович

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Сергей Константинович Крикалев 1958 йил 27 августда Ленинградда туғилди.

1981 йилда Ленинград механика илмгоҳини битирганидан кейин «Энергия» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлади. Иш мобайнида ўзининг юқори малакали мутахассис эканлигини кўрсатди. Фазовий техниканинг янги намуналарини яратишда иштирок этди.

С. К. Крикалев — самолёт спорти бўйича СССР спорт мастери.

Коинотга парвоз қилишга Сергей Константинович 1985 йилдан тайёрлана бошлади. У коинотга биринчи марта 1988—1989 йилларда Совет—Франция экипажининг ҳамда «Мир» орбитал комплекси тўртинчи асосий экспедициясининг бортинженери сифатида учиб, коинотда беш ой бўлган эди. Унга «3-класс фазогири» малакаси берилган.

КУМУШ ТОЛА ХИРМОНИ

Сурхондарё пиллачилари ҳосилни йиғиштириб ола бошладилар. Ангор, Термиз, Жарқўрғон районларидаги қабул пунктларига оилавий звеноларда етиштирилган дастлабки пилла туркумлари келтирилди. Сўнгги йилларда вилоятдаги барча хўжаликларда пилла етиштиришда меҳнатни ташкил этишнинг ушбу шаклидан фойдаланилмоқда. Натижада хом ашё етиштириш кўпайяпти. Масалан, ўтган йили режадагига қўшимча 274 тонна пилла тайёрланди. Пиллачилар бу йил ҳам мавсумни режадаги кўрсаткичларни ошириб бажариш билан якунлашни мўлжалламоқдалар.

Бироқ меҳнатчиларнинг ташвиши бор: июнь ойининг ўрталарида хом ашёнинг дастлабки туркуми қайта ишлаш учун тайёрлаб жўнатилиши керак. Лекин вилоятда бу хом ашёни кимга етказиб беришни ҳали ҳам билишмайди. Авваллари йил бошидаёқ Тошкентдан юбориладиган топшириқда кўрсатилар эди. Бу йил эса пиллани қаерга жўнатиш бундай кўрсатма ҳам кечикди. Шу туфайли истеъмолчилар билан шартномалар тузилмади. Бу ишдаги сусткашлик пиллачилар учун кўпгина молиявий ва ишлаб чиқариш қийинчиликларини келтириб чиқариши мумкин.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ИЗБОСКАН

Ҳар гектар майдондан 40 центнердан хирмон кўтаришни кўзда тутаётган Калинин номли жамоа хўжалиги заршунослари ғўза парваришини намунали олиб боришаяпти. Бу иш айниқса, А. Ёқубов, А. Акбаров, У. Қўчқоров, Р. Мадаминов саркорлик қилаётган бригадаларда уюшқоқлик билан бажарилаётир.

Пайкаллар деҳқонларга бўлиб берилгани қўл келмоқда. Ҳ. Раззоқов, Ф. Болтабоев, У. Қўчаров каби ижарачилар ниҳолларга дастлабки ишлов бериш ҳамда яганалашни қисқа муддатда ниҳоясига етказишди.

Ш. Келдиев.

* * *

Бобир номли жамоа хўжалиги пахтакорлари жорий йилда мавжуд, 290 гектар майдондан 826 тонна сифатли оқ олтин етиштириш иштиёқида астойдил меҳнат қилишаяпти. Пуштага экилган чигит бир текис униб чиққач, деҳқонлар тўла гектарлар яратиш, пайкалларда кўзда тутилган миқдорда соғлом кўчат қолдиришга алоҳида аҳамият беришди.

— Пуштага экишнинг фойдаси кўп, — дейди бошқарув раиси Мадолим Байдуллаев. — Кўчатлар текис униб чиқади. Қатқалоқ пайтида қийинчиликларга дуч келинмайди. Ишлов бериш чоғида эса ғўза нобуд бўлмайди.

Хўжалик далаларидаги ғўза қатор оралари сифатли юмшатилаяпти. Ғуломжон Раҳмонов бошлиқ бригада пахтакорлари экишни биринчилардан бўлиб, тугаллаганликлари учун 200 сўм пул мукофотини қўлга киритишганди. Аҳил жамоа аъзолари астойдил меҳнат қилишиб, яганалашни ҳам хўжаликда барвақт тамомлашди. Хўжалик бошқаруви бригадани 300 сўм пул мукофоти билан рағбатлантирди. И. Хўжамов, Зокиржон Ғозиев етакчилик қилаётган жамоаларнинг далаларида ғўзага ишлов бериш намунали амалга оширилмоқда.

М. Тўхтаназаров.

КОСОНСОЙ

Райондаги Алишер Навоий номли жамоа хўжалиги деҳқонлари чигит экишни апрель ойининг иккинчи ўн кунлигида тугаллаган эдилар. Айни дамда уруғ бехато униб чиққан пайкалларда ишлов бериш ва яганалаш рисоладагидек амалга оширилаяпти. 11 та культиватор ёрдамида кунига 50—60 гектар майдондаги ғўза қатор ораларига озуқа киритилаяпти.

Ф. Тошпўлатов.

Хўжалик раҳбари минбари

ТАДБИРКОРЛИКНИ ЎРГАНАЯПМИЗ

Жумҳуриятимизнинг, айниқса вилоятимизнинг тупроғи, табиий иқлим шароити аҳоли дастурхонини нознеъматлар билан тўкин қилиш учун жуда қулай. Аммо мамлакатимиз пахта мустақиллигини таъминлаш учун ана шу имкониятдан бир ёқлама, яъни пахта хом ашёси етиштириш мақсадини кўзлаб фойдаланилди. Марказдаги раҳбарлар «Сиз мамлакат эҳтиёжини таъминлайдиган миқдорда оқ олтин етиштираверинг, бошқа зарур нарсаларни етарлича оласизлар», деб ваъда беришди. Охир-оқибатда остонамизгача чигит қададик. Бошқа экинларга иккинчи даражали иш деб қаралди. У ёки бу хўжаликка ва унинг раҳбари фаолиятига баҳо беришда фақат пахта тайёрлаш режасини бажариш асосий мезон қилиб олинди.

Натижада ғўза яккаҳокимлиги келиб чиқди. Белгиланган топшириқлар бажарилса-да халқ дастурхонидан барака кўтарилди. Йилига икки-уч марталаб сабзавот маҳсулотлари етиштириш мумкин бўлган еримизда тер тўкаётганлар шундай нознеъматлардан бебаҳра қолишди. Бозорларда мева-чеванинг баҳоси ошиб кетди.

Қайта қуриш шарофати туфайли аҳвол ўзгараяпти. Жумҳуриятимиз Президентининг саъй-ҳаракатлари орқасидан хўжаликларга мустақиллик берилмоқда. Пахтазорлар қисқартирилиб, ўрнига сабзавот, полиз, озуқа экинлари экилаётганлиги, боғлар яратилаётганлиги, аҳолига томорқа учун ер берилаётганлиги айни муддао бўлаётир. Эндиликда далада меҳнат қилаётган киши ўз меҳнатидан даставвал ўзи, сўнгра бошқалар ҳам баҳраманд бўлишини таъминлаш омилкорликка, ишбилармонликка боғлиқ эканлиги тобора аёнлашмоқда. Шу боисдан ишни вазиятга қараб ташкил этишга интилаяпмиз.

Бир эътибор беринг. Ҳар йили апрель-май ойларида пиёз танқислашиб қолади. Чунки бир йил аввал жамғарилгани ҳаво исигани туфайли кўкариб, айний бошлайди. Янгиси эса ҳали етилмаган бўлади. Биз мутахассислар билан бу масалани чуқур ўргандик. Маълум бўлишича, қўшни Тожикистонда пиёзнинг «Пешпазак» деган эртаги, серҳосил нави бор экан. Унинг уруғидан олиб келиб, аввалига озроқ майдонга экдик. Натижа кутилганидан зиёд бўлди. Бултур пиёз қадаладиган пайкалларни янада кенгайтирдик. Ўн олти гектар далага ташланган уруғ бугунга келиб етилди. Айни пайтда уни йиғиштириб, сотаяпмиз. Ҳисоб-китобларга кўра ҳар гектар ердан камида 25 тоннадан ҳосил олиш мумкин. Тайёрлов ташкилотлари унинг бир килограммига 1 сўм 60 тийиндан тўлаб, бажонидил олиб кетишмоқда.

Эртаги пиёзнинг яхши томони шундаки, уруғи сентябрь, октябрь ойларида экилади ва ҳосили май ойида ковланади. Унинг ўрнига бошқа ҳар қандай экинни, ҳатто чигитни қадаш мумкин. Агар бир йилда ердан икки марта хирмон кўтарилишини назарда тутсак самарадорлик икки ҳисса ортиши аёнлашади.

Биз талабни ҳисобга олиб, эртаги пиёз ўрнига мош экишни мўлжаллаяпмиз. Шунингдек, бошлаган ишни изчил давом эттирамиз. Жорий кузда пиёз етиштириладиган майдонларни 30 гектарга етказамиз. Табиийки, маҳсулот тайёрлаш ҳам, даромад ҳам кўпаяди.

Фақат шу билан чегараланиб қолаётганимиз йўқ. Халқимиз турмуш шароитини яхшилашга ёрдамлашадиган қандай имконият бўлса, ҳаммасидан тўлиқроқ фойдаланишга ҳаракат қилаяпмиз. Илгари 60 гектар атрофида ғаллазор бўларди. Ҳозир бу 170 гектарни ташкил этади. Экин ривожи яхши. Ғаллакорлар ҳосилдорликни гектар бошига 40 центнердан оширишни кўзлашмоқда. 90 гектар майдонда маккажўхори парваришланмоқда. У дон учун қадалган. Мўлжалимиз — гектаридан кам деганда 70 центнердан хирмон кўтариш. Маҳаллий шароитда бу марранн эгаллаш мумкин. Бошқа озуқа экинларидан ҳам мўл-кўл ем-хашак тайёрламоқчимиз. Буларнинг ҳаммаси чорвачиликни ривожлантиришга имкон яратади.

Хўжалигимизда сабзавот, мева, ғалла, маккажўхори каби экинларни кўпайтириш билан бир пайтда пахтачиликка бўлган эътиборни сира сусайтирмаймиз. Бу соҳа ҳозирга қадар асосий тармоқ ҳисобланарди, бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади. Деҳқонларимизнинг бой тажрибаси, тадбиркорлиги, астойдил меҳнати туфайли ҳосилдорлик тобора кўтарилмоқда.

Бу йил ҳам юксак марралар кўзланган. Апрелда 1200 гектар ерга чигитни қисқа муддатда, сифатли қададик. Табиат инжиқлиги туфайли майнинг бошида 500 гектарга қайтадан уруғ экишга тўғри келди. Бугунги кунда жамики майдонларда текис ниҳоллар олинган. Улар дастлабки культивациядан чиқарилди. Айни кезда охирги пайкаллардаги ғўза кўчатлари яганаланмоқда. Пахтакорларимизнинг мақсади — гектаридан ўртача 32 центнердан ҳосил йиғиштириб олиш.

Меҳнатдан келса бойлик, турмуш бўлар чиройлик, деганларидек, ишбилармонликни, омилкорликни ўрганаётганимиз туфайли хўжалигимиз иқтисодиёти мустаҳкамланмоқда. Колхозчиларнинг моддий манфаатдорлиги ортаяпти. Ўтган йили барча соҳалардан 8 миллион сўм даромад қилинди. Шундан 2 миллион сўми фойда. Ишловчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи салкам 300 сўмга етди. Бу йил янада кўпроқ бўлиши кутилмоқда.

Хўжалигимизда иккита ўрта, иккита саккиз йиллик мактаб, 6 та боғча бор. Маиший хизмат уйи, клуб одамлар хизматида. Хонадонлар ичимлик сув билан таъминланган. Лекин булар ҳали етарли эмас. Биз олинаётган фойданинг асосий қисмини аҳолининг яшаш шароитини яхшилашга сарфлашни мўлжаллаяпмиз. Негаки тараққиётимиз, келажагимиз меҳнат аҳлининг ғайрат-шижоатига боғлиқ.

Дарҳақиқат, ишбилармонликда ҳикмат кўп. Аммо биз эришган натижалар катта ишнинг бошланиши, холос. Фойдаланилмаётган имкониятлар талай. Уларни тадбиркорлик билан ишга солиш лозим. Ҳаракатда баракат, деганлар. Биргаликда, баҳамжиҳат меҳнат қилсак барча мақсадларга албатта эришамиз.

О. БОБОМУРОДОВ,
Денов районидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси.

«ИЗВЕСТИЯ» ГАЗЕТАСИНИНГ ТАҲРИРИЯТИГА

Тошкент вилоятининг Ангрен шаҳридаги Жигаристон қўрғонида юз берган табиий офат —кўчки муносабати билан ҳамдардлик билдирган мамлакатлар, республикаларнинг раҳбарларига, шунингдек ташкилотлар, корхоналар жамоаларига ва айрим фуқароларга газетангиз орқали миннатдорчилик билдиришга рухсат этгайсиз.

Ўзбекистон ССР Президенти
И. КАРИМОВ.

(«Известия» газетасидан).

ЖИГАРИСТОН:

БУТУН ДУНЁ ҲАМДАРДЛИК БИЛДИРМОҚДА ВА ЁРДАМ БЕРМОҚДА

Жигаристондаги фожиали воқеалар бутун дунёнинг эътиборини ўзига қаратди. Ўзбекистон ССР президенти И. А. Каримов номига ҳамдардлик телеграммалари ва ёрдам тўғрисида хабарлар келиб турибди.

Бу телеграммалардан бири Эрон Ислом Республикасидаги мусулмонлар учун муқаддас бўлган Қум шаҳридан келган. Унда, жумладан, бундай дейилади: «Бисмиллоҳу раҳмону раҳим. Табиий офат юз бериб, одамлар нобуд бўлганини эшитиб қаттиқ қайғурдим. Сизларга, шаҳид бўлганларнинг оилаларига, мамлакатингиздаги барча аҳли муслимга самимий ҳамдардлик билдираман. Оллоҳ ёрлақасин. Абдул Карим Мусавий АРДАБЕЛИЙ».

Яна бир телеграмма Москвадан, СССР давлат чет эл туризми комитетидан келган. Унинг жамоаси жумҳуриятда юз берган табиий офат муносабати билан самимий ҳамдардлик билдириб, жабрдийдаларга ёрдам бериш ва фожиа оқибатларини тугатиш учун Ўзбекистонга ёрдам жамғармасига 50 минг АҚШ долларини ўтказди.

Учинчи телеграмма Фарғонадан келган. Уни Фарғонадаги «Орзу» ёшлар уй-жой комплекси жамоаси юборган бўлиб, жамоа ўз даромадларидан ёрдам жамғармасига икки минг сўм ўтказганлигини Президентга маълум қилган.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг фармони

И. ҚЎЧҚОРОВ, Ҳ. РИЗОҚУЛОВ ЎРТОҚЛАРГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, Сирдарё вилоятини ижтимоий ва маданий ривожлантиришдаги хизматлари ва жамоат ҳаётидаги фаол иштироки учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин:

Қўчқоров Иброҳим — табиатни муҳофаза қилиш Сирдарё вилоят комитетининг раиси;

Ризоқулов Ҳамроқул — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Сирдарё вилоят бўлимининг масъул котиби.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 18 май.

ҚУТЛУҒ ҚАДАМ

Бугун мамлакатимиз оғир иқтисодий тангликни бошидан кечирмоқда. Матбуот хабарлари, радио, телевизордан бериладиган эшиттириш ва кўрсатувларда ҳам, дўстлар суҳбатида ҳам ҳамманинг оғзида нарх-навонинг ошишию дўконларимизнинг бўшаб қолиш муаммоси.

Атрофимизда бўлаётган воқеаларни ҳайрон кузатамиз. Биров хатони жамиятдан изласа, яна биров кўргуликларни тузумнинг фожиаси, деб баҳолайди. Аслида-чи?

Бирор нарсага баҳо бераётганда қиёслаш энг тўғри, одил мезондир. Менимча, бизда ота-боболаримиз эъзозлаган тадбиркорлик етишмайди. Улардан мерос бўлиб қолган ишбилармонликни замонавийлик ниқоби остида яшириб, эскилик сарқити, деб юз ўгирдик. Бир оилани бир йиллик боқишга арзигулик улкан тут ва ўрик дарахтларининг илдизига болта урдик. «Ҳай-ҳай»лаб йўлимизни тўсган қарияларни «онгсизликда», замондан орқада қолганликда айбладик.

Ёшлигим кўчаларида қолган мевазор боғлар бугун йўқ. Шунинг учун ҳам бозорларимизда меванинг нархи ошмоқда. Шундай оилаларни биламанки, томорқасида на бир туп мевали дарахти бор, на сабзавот экинлари. Қизиқ ўзи қишлоқда яшаб туриб ҳам мева-чевани қиммат нархда сотиб олишга уялишмасмикин?

Менимча, бугунги иқтисодий етишмовчиликларда ўзимизнинг ҳам айбимиз бор.

Раҳматлик онам тадбиркор аёл эдилар. У кишининг саранжом саришталиги, оқилаю фозилалиги, пазандаю чеварлигига фақат қишлоғимиз аёлларигина эмас, қўшни маҳалладагилар ҳам ҳавас қилишарди. Рўзғор тутишидаги ҳалол, покизалик, ҳар бир нарсадан тежаб терғаб, увол қилмасдан ишлатишлари бизга ҳамиша сабоқ бўлган.

Эсимни таниганимдан биламанки, оиламиздан ҳеч қачон сут-қатиқ аримаган. Ҳар доим битта ёки иккита соғин сигир, 4—5 бош қўй, 10—15 товуғимиз бўларди. Онам сут-қатиқдан ширин таомлар тайёрлардиларки, ҳозир уларнинг кўпини номини ҳам унутиб юборганмиз. Ортиб қолган қатиқни қурт қилиб қўярдик. Қишнинг узун кечаларида эртак эшитиб, қурт шимишнинг ҳам ўз гашти бор.

Онам ҳеч қачон дўкондан сариёғ ёки тухум сотиб олмаганлар. Мева-чева ҳам қишин-ёзин дастурхонимиздан аримасди. Чунки томорқадан унумли фойдаланардик. Бирор қарич ер бекор ётмасди. Ҳатто кўча эшигимизнинг олдида ҳам катта-катта тутлар ўсиб, унинг ҳосилидан ўтган-кетганлар баҳраманд бўлишарди.

Оиламизда ҳар йили ипак қурти боқиларди. Онам ипак қурти парваришида катта тажрибага эга эдилар.

Қуш уясида кўрганини қилади, дейишади. Мен ҳам онам фазилатларини эъзозлаб яшайман. Хонадонимиздан сут-қатиқ, сариёғ, тухум, мева-чева аримайди. Буларни биз дўкондан сотиб олмаймиз, ўз меҳнатимиз билан яратамиз. Рўзғор, ғор дердилар онагинам. Тўғри экан, агар оила сарбони тадбиркор бўлмаса, бугунги бозор иқтисодиётининг қалвир йўллари манаман деганларни ҳам ютиб юборади. Томорқада тер тўкиб қилинган меҳнат самарасини беради. Аммо шундай оилалар борки, улар томорқага эътибор бермайдилар. Мевали дарахтлар ўтказмайдилар, сабзавот экинлари экмайдилар.

Мен 20 йилдан бери жамоа хўжалигидаги болалар боғчасида ишлайман. Турмуш ўртоғим пиллачилик бригадаси бошлиғи, қизим, 3 нафар ўғлим, бир этак невараларим бор.

Ҳар йили ипак қурти парвариш қиламан. Планларни ҳамиша ошириб бажарамиз. Пилладан ҳар йили 1,5 —2 минг сўм даромад оламиз. Меҳнатимиз билан қаддимизни тиклаб юрибмиз.

Атрофимизда бўлаётган баъзи воқеаларни кўриб ҳайрон қоламан. Нега биз бунчалик нолишга берилиб қолдик. Ҳамма нарсага шубҳа билан қарашга одатландик.

Ахир инсоф билан айтганда, сўнгги 2—3 йил давомида қанчадан қанча қувончли ҳодисалар бўлди. Президентимиз И. А. Каримовнинг ўзбек халқи учун кўрсатаётган ғамхўрликлари беҳад таҳсинга сазовор. Ўйлаб кўрайлик-чи, 70 йил давомида қачон биз бугунгидек меҳрибончиликларга арзидик.

Деҳқонга ер берилиши катта воқеа эмасми? Кўраяпмиз, минг-минглаб қисиниб-қимтиниб яшаётган оилаларнинг орзуси ушалиб уй-жой қурилиши учун ер ажратилди. Уларда ҳозир янги уйлар қурилаяпти. Қай бир қишлоққа борманг янги қурилган уйлар эътиборингизни тортади.

Яхшилаб ўйлаб кўрайлик: ота-боболаримиз айтганидек, ношукурчиликнинг оқибати ҳамиша фожиадир. Чек-чекадан ҳукуматимизга, Коммунистик партияга тош отмасдан, бугунги иқтисодий-сиёсий тангликдан чиқиш йўлларини биргалашиб излайлик, зеро донишмандлар айтганидек, хатони тушинмоқ — уни тузатиш сари ташланган муборак қадамдир.

Зубайда ҚАМБАРОВА,
Шофиркон районидаги Бобур номли жамоа хўжалиги аъзоси.

— Сутни кўп истеъмол қилган халқнинг умри узун, йигитлари толмас билакли, қизлари эса тиниқ юзли бўлади, — дейди Маҳпират опа. Шу боис у ўзига бириктирилган 22 бош сигирни меҳр билан парваришлайди. Бугунги кунда Маҳпират опа ҳар бош сигирдан 4000 литр ўрнига 4200 литрдан серқаймоқ сут соғиб олиш иштиёқи билан яшамоқда. Опа меҳнат қилаётган «Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги» давлат хўжалиги чорвадорлари Булунғур районида эмас, балки жумҳуриятимизда ҳам илғорлар қаторида тилга олинади.

СУРАТДА: «оқ чашма» соҳибаси, коммунист М. Жуманова.

Т. ДАВЛАТОВ олган сурат.

Фахрия ҳақида фахрия

ИЗ

1927 йил «паранжига қарши ўт очайлик!» шиори остида хотин-қизлар йиғилиши бўлди. Ана шу йиғилишда иштирок қилаётганлар сафида Янгиқўрғон қишлоғидан келган Тожинисо Сариқбоева, Турсуной Мўминова ва Рисолатой Исақуловалар ҳам бор. Район ижрокомининг ходими Маткарим Сариқбоевнинг оиласи Тожинисо ўшанда биринчилардан бўлиб паранжисини ташлади. Умиди катта эди, унинг. Эътиқоди йўл кўрсатди, унга. 18 ёшли Тожинисо комсомол сафига кирди. Жамоат ишларидаги фаоллиги билан эл назарига тушди. 1928 йили эса Беглар қишлоқ Советига раис қилиб сайланди. Ўша оловли йиллар қишлоқ Советининг раисаси бўлиб ишлаш ёшгина жувондан катта сабот, матонат, мардлик талаб қиларди. Ер ислоҳоти ўтказиш комиссиясини бошқаришга тўғри келган. Оддий меҳнаткаш оиласидан етишиб чиққан Тожинисо кўпроқ камбағалга қайишарди. Бу орада коллективлаштириш бошланди. Қулоқлар бу тадбирларни барбод қилиш йўлларини излашарди.

Тожинисо Сариқбоева комсомолнинг тавсияси билан партия аъзолигига номзодликка қабул қилинди. 1938 йили эса партия сафига кирди.

Район партия комитети Тожинисо Сариқбоевага район матбуотчилар союзи правленияси раислигини топширди. Ёш коммунист районда савдо хизматини яхшилашга алоҳида эътибор берди. Унинг ташаббуси билан Боғдод қишлоғида хотин-қизлар кооперативчилар бирлашмаси янгидан ташкил қилиниб, кўплаб хотин қизлар савдо хизматига жалб этилди. Кейинчалик Тожинисо Сариқбоева Боғдод район партия комитетида инспектор вазифасида ишлаб, партия ташкилотлари фаолиятини яхшилашга амалий ёрдам кўрсатди. Биринчи навбатда у коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлик ролини оширишга, одамлар орасида партия таъсирини кучайтиришга эътибор берди.

Тожинисо Сариқбоева турли соҳаларда 49 йил меҳнат қилди. Партия сафида бўлганига ҳам эллик йилдан ошди. Тожинисо ая ҳозир 76 ёшда. У ёш коммунистларга ҳамон бош-қош. Бувайда районида барча ёшу-қари уни эъзозлаб, «ая» дейишади. Ая эса элнинг орзу армонлари, қувончу ташвиши билан яшамоқда.

К. ТУРСУНОВ,

Юртга ёшлигини қайтарган кўклам,
Сизниг чеккангизга тақди ғунчалар.
Айтинг, шундоқ гўзал бўлармидам,
Ҳамроҳин ёққайми, айтинг шунчалар.

Лоладан ранг олган лабларингиздан
Гулшанга таралар қўшиқларингиз.
Дунё аямабди борини сиздан
Энди «куйиб ўлар» ошиқларингиз...

Н. РАҲМОНОВ суратлавҳаси.

Таҳрирсиз хатлар

ШИРИН СЎЗГА ИНТИЗОР

Кўп ўйлаб мана сизга мактуб ёзишга жазм этдим. Аввалига бу номард ҳаётдан бир умрга алвидо айтиб кетишни афзал кўрган эдим. Аммо аям, аягинамга кўзим қиймади. У кишининг ягона суянчиқлари, дарддошлари, сирдошлари мен эдим. Агар юракларида бир қатим нур қолган бўлса ўша — мен ва укам Муродга аталган ёғду эди.

Ўлсам-ўлиб кетавераман, бу билан аямнинг дардли юрагига фақат фарёд солганим қолади. Аммо мен аямни ҳеч қачон йиғлашларини, азобга қолишларини истамайман, шунинг учун ҳам оққушлардек орзу-умидларимни оппоқ қоғозлар қатига яшириб сизга мактуб йўллаяпман. Менга ёрдам беришнинг иложи бормикан? Бугун сизларнинг таскин сўзларингизга, саховатли ўткир қаламларингизга зорман.

Мен саккизинчи синфда ўқийман. Укам 5 синфда таҳсил кўради. Аям болалар боғчасида хизматчи. Маошлари 90 сўм. Отам 10 йилдан бери аям билан ажрашиб, оналариникида яшайдилар. Ажралдилар дейман-у аммо қоғоздагина бу ҳолат тасдиқланган. Ўзлари қачон маст бўлсалар бақириб-чақириб эшикларни тепиб-синдириб кириб келадилар. Аямни ҳақорат қилиб, уриб азоблайдилар. Ёмон гаплар айтишларини эшитиб, уялиб кетаман. Олдинлари қўни-қўшниларимиз бизнинг йиғлашларимизни эшитиб, ёрдамга шошилишарди. Ҳозир эса улар отамнинг туҳматларидан чўчиб, чиқишмайди ҳам. Эшитиб-эшитмасликка, кўриб-кўрмасликка олиб яшаш, албатта осон. Уларни айблай олмайман. Чунки отамга инсоф талаб қилганларнинг ҳаммасига «аямнинг ўйнашлари» тавқи — лаънати осилган. Бу отамнинг қўшниларга ҳаёсизларча айтган туҳмати. Бу туҳматдан қўрқиб ҳозир қўшниларимиз биз билан гаплашмай ҳам қўйдилар.

Ўйлаётган бўлсангиз керак: депутатлар бор, милиция бор, жамоа ташкилотлари бор. «Нега уларга мурожаат этмадинглар» деб. Аям жуда ориятли аёл. «Одам ўз эрини ҳам қаматадими? Отанг бир куни инсофга келар, ҳеч нарса кўрмай кетармиз», деган умид билан яшамоқда. Бир гал қўярда қўймай, йиғлаб-йиғлаб аямни райкомга олиб бордим. Шу кеча уйимизда қиёмат-қойим бўлди, десам ишонинг. Отам катта пичоқни олиб, ҳаммангни сўяман, шундай қилмасам сенлардан қутилмайман, деб қутиргандан-қутирди. Укам оғир жароҳатланди, мен билан аям ҳам пичоқ тиғидан бенасиб қолмадик. Отам бўлса эшикни устимиздан қулфлади-ю чиқди кетди.

Ўлиб қолсак керак, деб ўйлаган эдим ўшанда. Йўқ ҳаётдан насибаси бор одам қанчалик азоб кўрмасин ўлмас экан. Аямни ишга бормаганлари учун хавотирланган ҳамкасблари хабар олишга келиб қолишди. Хайрият, ҳаётда яхшилар кўп экан. Укагинам бир ўлимдан қолди. Шундан бери биз ҳам, отамдан бировга арз қилишга қўрқиб қолдик. Йўқ ўзим учун эмас аям учун, укам учун яшашим керак. Мен эсимни таниганимдан бери уларнинг яйраб кулганларини, тўйиб овқат еганларини эслолмайман. «Шундай замонда ҳам оч қоладиларми? — деб ўйлаётгандирсиз. Отам аямнинг ойлик олган кунларини пойлагандек келадилар. Аям бечора бизларни азобламаслиги учун индамай пулни бериб юборадилар. Мана энди бир ой яшаш юки бизни қийнайди.

Хайрият ҳам аям боғчада ишлар эканлар. Болалардан ортиб қолган овқатларни банкага солиб олиб келадилар. Мудира опа оилавий аҳволимиз оғирлигини кўриб, бизга қарашиб турадилар. Шундай пайтда томоғимга нимадир келиб тиқилади. Аммо иложсизлик мени тамоман ўзига бўйсиндириб, қул қилиб олади. Қанийди мен ҳам ҳур бўлсам, дейман. Бир кун аямга: «мана мен ҳам катта қиз бўлиб қолдим, қабатингизга кириб ишлайин», дедим. Аям олдин жим ўтирдилар, сўнгра чуқур хўрсиниб, «Қизим мен ўқимаганим учун шундай оғир кунларга қолдим. Сенларни фақат бахтли бўлишларингни, муҳтожлик кўрмасликларингни истайман. Фақат яхши ўқисанглар бас» — дедилар.

Аям кечалари бизга билдирмай йиғлаб чиқадилар, баъзан эртак айтиб берадилар. Эртакларида эса фақат қаҳрамонлар ғолиб келади. Аям бу мўъжизаларни рост, деб сиғинадилар.

Энди бор умидимизни ҳақ сўзга, газетхонлар ҳукмига ҳавола этаман. Мен нима қилай? Қандай қилсам аям дардларига малҳам бўламан? Қандай куч бизни ота зулмидан озод этади? Исмимни Дилором деб ёздим. Ҳақиқий исмимни ёзолмайман. Бунинг сабаби сизга ҳам аён бўлгандир.

Менга айтадиган бирор сўзингиз бўлса газетада чиқаринг.

Сизнинг маслаҳатингизга зору интизор.

ДИЛОРОМ».

МУҲАРРИРИЯТДАН: Мактубни изтироб билан ўқиб чиқдик. Наҳотки, унинг бугуни ҳақида қайғурадиган, зўравон отанинг тилини тиядиган, қўлини қиядиган бирор жумард топилмаса?

Азиз газетхон, Дилоромнинг хазин овози Сизнинг қалбингизда қандай садо уйғотди? Ҳароратли дил сўзларингизни — мактубларингизни кутамиз.

ХАНДА

Хотин эрига деди:

— Сизга неча марта айтаман, овқат еганда китоб ўқиманг деб, ахир нима еб, нима ичаётганингизни билмайсиз-ку!

— Шунинг учун ҳам китоб ўқияпманда, хотин.

* * *

Овқат кутавериб тоқати тоқ бўлган хўранда официантга жаҳл билан деди:

— Менга шикоят дафтарини беринг.

— Афсуски, яна бир оз кутишингизга тўғри келади. Уни сиздан олдин бошқа столда ўтирганлар сўрашганди.

* * *

— Нега қўлингни ўзингнинг сочиғингга эмас, укангникига артаяпсан, ўғлим?

— Ўзингиз буюмларингни тоза сақлагин, деб уқтирасиз-ку, ойижон.

Ўроқ ҚИЛИЧЕВ.

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

ЁНҒОҚ БАРГИ— КУЯГА ҚАРШИ

Баҳор пайтида, кунлар исий бошлаши билан қиз-жувонларимиз ташвишга тушиб қолишади. Фалон пулга олинган, жундан тўқилган кийим-бошларини асраш муаммога айланади. Дўконлардан нафталин топиш эса амримаҳол.

Биз, муҳтарама опасингилларимизни бу ташвишдан халос этиш учун қуйидаги маслаҳатларни тавсия этамиз:

Ёнғоқ ва тамаки баргларини куяга қарши ишлатса бўлади. Буларни шкаф токчаларига солсангиз, куя капалаги кириб, у ерга тухум қўймайди.

Куяга қарши ялпиз япроқларидан ҳам фойдаланса бўлади.

СЕҲР ҚЎЛДАМИ, ДИЛДАМИ?

Тянь-шань тоғ тизмалари қаъридан отилиб чиқаётган булоқларнинг ирмоқлари Угам дарёсини ҳосил қилади. Шу маконда қоятошларга урилиб оқаётган бу дарё Хумсон қишлоғидан ўтади. Суви зилол, шифобахш. Ёз кунлари шу дарё бўйидаги оромгоҳларнинг бирида дам олиш насиб этди. Шунда меҳри дарё, шифокор аёл билан танишиб қолдим.

Бир куни соҳилда шу аёлни холи учратиб, суҳбатлашдим. Самарқанд вилояти Пахтачи ноҳиясидаги «Зарафшон» колхозида яшар экан.

Суҳбатимизга истараси, иссиққина жувон қўшилди.

— Бу менинг синглим Ҳалима, — деб таништирди Хадичахон уни.

— Опамларнинг сирлари қўлларида. Мени кўргани бориб, оромгоҳга олиб келдилар. Опам даволадилар, тузалиб қолдим. Юрагим, асабим дуруст. Қишлоғимизга беморлар кўп келишади, опамларнинг бўш вақтлари йўқ. Бир кун уйларига борсам, сигирни соғиб сутини совитгунча қўйдилар. Эшикда навбат кутиб турган беморларни кўзлари қиймади...

Хадичахон 20 йил мобайнида Пахтачи ноҳиясидаги Свердлов номли колхоз боғчасида тарбиячи, сўнг мудира бўлиб ишлади. Тўсатдан тоби қочди. Дори-дармон, уколлар кор қилмади, деб зорланди Хадичахон. 1989 йил у Тошкент минерал сув шифохонасига келиб даволанди, уйига қайтиб келгач, қизиқ воқеа рўй берди. Дераза пардасини сураман деса, қўлидан олов чиққандек чирсиллаб кетди. Хайрон бўлди-ю юмушларига уриниб кетди. Кўрпачани ташқарига олиб чиқиб қоқаман деса яна қўлидан электр токи чиққандек бўлди. Бу сирни район касалхонасининг бош врачи Иззатилла Ҳасановга айтди. У «сизда биоток борга ўхшайди», деди.

Хадича дастлаб турмуш ўртоғи Жўрақул акани даволашга киришди. Аввалига ҳеч нарса бўлмагандек туюлди. Секин-аста оғриқ йўқолди, дарди арий бошлади...

Кейин у район марказидаги касалхона врачлари кўригидан ўтди. Кўпгина беморларнинг дарди қаердалигини аниқ айтиб берди. Шундан кейин 1989 йил олти нафар шифокор тавсияси билан Тошкентдаги экстрасенслар курсига йўлланма олди. 1990 йил январида Тоҳир Солиев раҳбарлигидаги курсни битириб ўз колхозига қайтиб келди. Хадичахоннинг шифобахш қўлларининг таърифини эшитиб, узоқ-яқинлардан уйига кўп кишилар сўроқлаб кела бошлашди. Шундан кейин колхоз правленияси унга беморларни даволаш учун алоҳида хона очиб берди. Ҳамшира белгилашди. У ўзидаги биоқувватини қандай сарфлашни ўрганиб қайтганидан кейин хасталарни даволашни мукаммал ўрганди. Кўпларнинг дардига малҳам бўлди.

Хадичахондан шифо топганлар катта дафтарни тўлатиб дил сўзларини ёзиб қолдиришган.

«Мен 1940 йилда туғилганман. Кўпдан бери белим, елкам, оёқларим оғрирди. Хадича опамнинг сеҳрли қўллари менга шифо берди. Уч марта даволандим. Тузукман, раҳмат опажон, — деб ёзади 8-бригада аъзоси Ҳайит Ражаббоев.

Шунингдек, Свердлов колхозидан келган ўқитувчи Ражаббой Раҳмоновнинг қулоғи битиб қолгани, у Хадичахондан даволанганини ёзиб унга ташаккур баён этади. Тошхон Бердиқулова, Хурсанд Йўлдошева, Б. Содиқова, Марзия Тоғаева, Ойша Абдураҳмонова, Раҳмат Холмуродов, Суҳбатилла Ҳошимов каби ўнлаб кишилар Хадичахондан шифо топиб, дарддан фориғ бўлганлари учун унга миннатдорчилик айтишган.

— Инсоннинг олий неъмати фарзанддир, — деб ёзади Р. Абдиева, — Хадичахон опамдан шифо олгач, боламга алла айтиш бахти насиб этди. Бу шифокорнинг номи юрагимнинг тўридан ўрин олди. Қўллари дард кўрмасин».

Фарзанд кўриш бахтига муяссар бўлган ўнлаб аёлларнинг қалб сўзларини ўқиб, ҳайратга тушасан киши. Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Носир Бекназаров, Муслима Авазова, Нурия Ҳасанова каби беморлар эса оёқ оғриғи, шамоллаш, камқувватлик, ошқозон ичак касалидан соғайиб кетганликларини тўлқинланиб ёзишганди. Зарафшон, Ғиждувон, Шофиркон, Бухоро, Нарпай, Пахтачи, Навоий, Самарқанд тарафлардан келган беморлар Хадичахоннинг сеҳрли қўлидан, меҳр дарёсидан шифо кўриб, раҳматлар айтиб кетишган.

Шундай экан дардларига даво излаб узоқ-яқиндан келган беморларга шароит яратиш зарур. Самарқанд ёки Навоий шаҳар марказида шифохона очиб, бу ерда Хадичахон ишга олинса, нажот истовчиларга қулай бўлар эди.

Хадичахон қалби инсонлар учун саховатга тўла. У олти фарзанднинг меҳрибон онаси, ҳамдир. Ўғиллари Муродилла ва Бобомурод олий маълумотли, қизлари Кимёхон ва Ферузахонлар ўқитувчи. Кичик қизи Мунирахон биолог, кенжатой ўғли Бурхон эса ўрта мактабни тугатиш арафасида. Унинг умр йўлдоши Жўрақул ака район матлубот жамиятида қишлоқ меҳнаткашлари хизматида.

— Касалларни даволашдан чарчамайсизми? — деб сўрайман Хадичахондан. У эса жилмайиб жавоб берди:

— Мен қувватни қуёшдан оламан, соатлаб унинг нурида тобланаман. Беморларнинг соғайиб кетганлигини кўриш менга беҳад куч-қувонч бағишлайди. Уларнинг кўзларида порлаган севинч — менинг бахтим. Менга бу бахтни ато этган эгамга минг карра шукр.

Раъно ХАЛИЛОВА.

МАВЗУ — БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИ

Усмон Юсупов номли деҳқончилик-саноат комбинатида Ўзбекистон мева, сабзавот ва виночилик саноати давлат-кооператив концерни ходимларининг семинар кенгаши бўлди. Унда қайта ишловчи ва вино заводларининг директорлари, кичик консерва корхоналарининг ходимлари, тармоқ мутахассислари қатнашдилар. Улар қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва қайта ишлаш масалаларини, корхоналарнинг долзарб муаммоларини ҳамда бозор муносабатларига ўтиш даврида уларнинг олдида турган вазифаларни муҳокама қилдилар.

Семинар қатнашчилари бозор иқтисодиёти талабларига тўлароқ мос келадиган ташкилот сифатида концерн тузилганлиги қишлоқ хўжалик маҳсулотлари нобудгарчилигини анча камайтириш, бу маҳсулотларни сифатли қайта ишлаш ва сақлаш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турларини кўпайтириш учун янги истиқболлар очиб беришини таъкидлаб ўтдилар. Концерннинг ташкил этилганлиги аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига эҳтиёжларини қондиришда ижобий аҳамиятга эга бўлади.

Жамоа олдида турган энг муҳим вазифалардан бири — яқин орада ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтиш, жумҳурият аҳолисининг мева-сабзавот консерваларига эҳтиёжларини қондирибгина қолмай, бундай маҳсулотларни жаҳон бозорига чиқариш учун ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишдан иборат.

Кенгашга тўпланган кишилар кўпгина корхоналарни янгилаш, эскирган машина-ускуналарни янги замонавий машина-ускуналар билан алмаштириш йўллари тўғрисида фикрлашиб олдилар.

Семинар қатнашчилари Ўзбекистон виночилигини тиклаш масалаларини муҳокама қилдилар, Ўзбекистоннинг мусалласи, машҳур винолари ва коньяклари жаҳон бозорида шуҳрат қозонган виночилик мамлакатларининг маҳсулотлари билан муваффақиятли рақобат қила олишини таъкидладилар.

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

Гагарин районидаги дон маҳсулотлари комбинати меҳнатчилари янги сўйилган бир килограмм гўшт учун атиги 2 сўм 50 тийин тўламоқдалар. Корхонанинг жумҳурият Дон маҳсулотлари вазирлиги тизмасида энг яхши ҳисобланган ёрдамчи хўжалик меҳнатчилари ана шундай имтиёзли шароитни яратдилар.

Ёрдамчи хўжаликнинг чорвачилик комплекси замонавий талабларга мос келади: молхоналар кенг ва ёруғ, қўтонлар мустаҳкам, хоналарни тозалаш автоматлаштирилган, сигирларни соғиш механизациялаштирилган. Молларни яхшилаб парваришлаш дуруст натижа бермоқда — йил бошидан буён 300 бош сигирдан давлатга 40 тоннадан кўпроқ сут сотилди. Бу комбинат ходимларига етказиб берилганидан ортиқчасидир. Комбинат ходимларига эса деярли 8,5 тонна гўшт сотилди.

* * *

Навбаҳор районидаги «Меҳнатобод» қоракўлчилик давлат хўжалиги ҳудудида чигиртка пайдо бўлганлиги қайд этилди. Сўнгги 70—80 йил ичида Бухоро вилоятида чигирткaнинг учинчи марта пайдо бўлишидир. Зараркунандани қириб ташлашга дарҳол киришилди. Чигиртка тарқалмаслиги учун мутахассислар заҳарли дориларни тут дарахтлари, боғлар, яйловлар зарарланмайдиган қилиб ишлатмоқдалар.

КОРХОНА ИШГА ТУШДИ

Оқдарё районининг Лойиш посёлкасида сут маҳсулотларини қайта ишлайдиган янги завод фойдаланишга топширилди. Корхонада қаймоқ, чакка, бринза каби сут маҳсулотлари ишлаб чиқарила бошланди. Илгарилари район бўйича тўпланган сут Самарқанд шаҳрига олиб бориларди. Энди эса завод хўжаликлар ва аҳолидан кунига 20—21 тонна сут қабул қилиб олаяпти. Бу ерда ҳозирча бир сменада ўн тонна сут қайта ишланмоқда. Яқин келажакда иш икки сменада ташкил этиладиган бўлади. Шу билан биргаликда сариёғ тайёрлаш цехи ҳам очилади.

(ЎзТАГ).

ТУШЛИККА 40 СЎМ

Ёзёвон район алоқа корхонаси маъмурияти касаба уюшма қўмитаси билан ҳамкорликда ишчи-хизматчиларни ижтимоий ҳимоялаш, иқтисодини яхшилаш мақсадидахайрли ишга қўл урди: ҳар бир ходимнинг тушлиги ўртасидаги тафовутни қоплаш мақсадида киши ҳисобига ой сайин 40 сўмдан пул тўлашга қарор қилинди. Бу мақсадга ҳар ойда 2 минг сўм қўшимча маблағ сарфланилади.

Шундай қилиб, район алоқа корхонасининг ҳар бир ходими ойлик маошига давлат томонидан берилаётган қўшимча 60 сўмлик қоплаш пулини ҳам ҳисоблаганда 100 сўмдан олмоқда.

А. МАДРАҲИМОВ.

Избоскан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» давлат хўжалиги чорвадорлари хўжалик бош чўпони 70 ёшли Тоҳир ота Мамажоновнинг номини ҳурмат билан тилга олишади. Мана, 57 йилдирки, ота чўпонлик касбини улуғлаб келаётир. Жорий йилда у 400 бош совлиқдан 420 та дуркун қўзи олишга эришди.

СУРАТДА: моҳир чўпон Т. Мамажонов.

М. АЛИМОВ олган сурат.

КАСБИ АРДОҚЛАДИ

Косон районидаги Ульянов номли жамоа хўжалигининг сут-товар фермасига кириб борганимда «Ҳурмат тахтаси»даги хушрўйгина қизнинг сурати диққатимни тортди. Унинг тагига «Илғор сигирсоғар Дилором Аҳмедова» деб ёзиб қўйилганди. Кейинчалик соғувчининг кунига ҳар бир говмишдан 9—10 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олаётгани, сўнгги ўн кунликда мусобақа ғолиби бўлиб, пул мукофотини қўлга киритганини билиб олдим.

Бу ердагилардан пешқадам оқ чашма соҳибасини суриштирдим.

— Говмишлардан олган маҳсулотини топшираётган экан, бироз сабр қилсангиз, ўзини бошлаб келамиз, — дейишди ҳамкасабалари.

Ферма юлдузи билан бўлажак суҳбат режаларини ўзимча пишитиб олдим. Кўз олдимда эса яна Дилоромнинг сурати намоён бўлади.

Хаёллар билан андармон бўлиб ёнимга бир гуруҳ соғувчилар келиб қолишганини ҳам сезмабман. Улар орасида Дилором бор эди. Суҳбатимиз қовушиб кетди. Янги танишим ёқимтой бўлиш билан бирга дилкаш ҳамда самимий экан. Гурунгимиз қўр олди.

— Соғувчиликнинг ўзига яраша гашти бор. Ким қайси соҳада ишламасин, ўз ишига кўнгил қўйса, ҳар қандай қийинчиликни бартараф этиши тайин. Одамларга озгина бўлса-да нафинг тегса, ўзингдан қониқиш ҳосил қиласан. Кейинги пайтларда олтин олма, олқиш ол деган иборани бироз унутиб қўйдик.

— Дилоромхон, бозор иқтисодиёти, маҳсулотлар харид нархи ҳақида нима дея оласиз?

— Олдинги пайтни роса қоралаймиз. Лекин ўшанда ҳамма нарса бор эди. Тўкинчиликда кишининг кайфияти кўтариларди. Эндичи?.. Нарх-наво осмонда, одамлар ерда. Сутнинг харид нархи ошди. Афсуски, уни етиштирувчи одамнинг маоши ҳамон эскича қолаяпти. Шундай бўлса-да биз ҳозирги қийинчиликдан фақат пешона тер тўкиб чиқиш мумкин деб ўйлаймиз. Фермамизда соғувчилар ўртасида социалистик мусобақа кенг йўлга қўйилган. Ҳар ким ишлаганига яраша мукофот олади. Қалбакилик, ғирромлик иллатларидан йироқмиз. Ўзаро ахиллик, соғлом муҳит бўлган жойда иш баракали кечади. Ўзимга бириктилган 15 бош говмишнинг ҳар биридан 3 минг килограммдан сут соғиб олишга сўз берганман.

Дилоромнинг ҳамкасби бизга яқинлашиб, шундай деди:

— Дугонажон, сигирларга қарайдиган пайтимиз бўлди.

— Хўп бўлмаса, мен борай...

У билан самимий хайрлашдик. Фермадан қайтгач, унинг сўзларини эсладим: «Иш жойида соғлом муҳит, ахиллик керак, шундагина меҳнатда барака бўлади».

...Яна кўз ўнгимда Дилоромнинг сурати гавдаланади. «Шундай соғлом фикрли, мулоҳазали заҳматкашлар бор бўлишсин» дегинг келади.

Б. МУРОДОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ОҚҚАНОТ КУШАНДАСИ

Косонсой районидаги «Косонсой» давлат хўжалигида бу зарарли ҳашарот биологик усул билан йўқотилмоқда.

Маълумки, кейинги йилларда оққанот қишлоқ хўжалиги экинлари учун энг хавфли зараркунандалардан бирига айланди. У айниқса бодринг, помидор, бақлажон каби сабзавот экинларига сезиларли зарар етказмоқда. Бу зараркунанда хавфи ортганлиги аввало ойнаванд далалар кенгайганлиги, очиқ майдонларда унинг яшаши учун қулай иқлим шароити вужудга келаётганлиги билан боғлиқ. Оққанотга қарши кимёвий усул билан курашиш мушкул. Боиси — зараркунанда заҳарли дориворларга қарши тезда мослашади. Бундан ташқари кимёвий дориворлар фойдали ҳашаротларни ҳам қириб юборади.

Демак, оққанотга қарши биологик усул билан курашиш истиқболли ҳисобланади. Бунда энкарзиядан фойдаланилади. Битта урғочи энкарзия 2—3 ёшдаги оққанотнинг 100 тагача ғумбагини қириб ташлайди. Бу фойдали ҳашарот 27—33 даража ҳароратда 8—10 кунда ривожланади. У кунлик ҳарорат 45—50 даражага етганда, ҳаво намлиги 30—90 фоиз бўлганда ҳам ривожланаверади. Катта энкарзиялар 20—25 кунгача яшайди.

1989 йилдан бошлаб Косонсой районида ёпиқ ва очиқ майдонларда оққанотга қарши шундай энтомофаглардан фойдаланиш устида катта ишлар олиб борилмоқда. Шуни айтиш кифояки, аввалги йили зараркунандага қарши кимёвий дориворлар мутлақо ишлатилмади. Бултур вилоятнинг барча иссиқхоналарида сабзавот экинлари бўлғуси хавфдан энкарзиялар ёрдамида ҳимоя қилинди. Очиқ пайкалларда эса оққанот умуман учрамади. Бу борада Косонсой районидаги «Косонсой» давлат хўжалигида тўпланган тажриба диққатга сазовор. 1989 йилнинг апрелида хўжалик иссиқхонаси биолабораториясида 25 сотих жойга 600 туп тамаки кўчати ўтказилди. Бу экин кейинги йилларда оққанотдан зарар кўраётганди. Сўнгра САНИИЗРдан энкарзия харид қилиниб, ҳалиги кўчатларга қўйиб юборилди. Фойдали ҳашаротни кўпайтириш мақсадида лабораторияда ишлар олиб борилди. Жами қарийб 10 миллионта энкарзия етиштирилиб, 6,2 гектар иссиқхонага қўйилди. Июнда очиқ майдондаги бақлажон тупларига ҳам энкарзия тарқатилди. Зараркунандага биологик усул билан курашиш 1990 йилнинг апрелига қадар давом эттирилди. Натижада оққанот 94—98 фоиз йўқотилишига эришилди.

Ўтган йилнинг апрелидан бошлаб хўжаликнинг нафақат иссиқхона ва очиқ майдонларида, балки аҳоли томорқасида экилаётган сабзавот экинларига ишлов бериш учун ҳам энкарзиялар етиштирилмоқда. Шунингдек, қўшни хўжаликларга ҳам сотиляпти. Умуман иссиқхона лабораториясида 50 миллионта энкарзия олинди. Унинг 20 миллион донаси хўжаликнинг сабзавот пайкалларига қўйилди. 10 миллионтаси аҳолига тарқатилди. 20 миллионтаси эса бошқа хўжаликларга сотилди.

Агар 1985—1987 йилларда хўжаликда оққанотга қарши фақат кимёвий усулда курашилган бўлса, 1989 йилдан бери заҳарли дориворлар сира ишлатилгани йўқ. Айни пайтда сабзавот ҳосилдорлиги ва ялпи миқдори ошмоқда. Агар 1985—1987 йилларда иссиқхонанинг ҳар квадрат метридан 3,9—4 килограммдан ҳосил олинган бўлса, 1989—1990 йилларда бу кўрсаткич 9,3—10,5 килограммни ташкил этди. Бултур иссиқхонада 572 тонна таркиби тоза помидор ва бодринг етиштирилиб, истеъмолчиларга жўнатилди. Бундан 160 минг сўм даромад олинди.

Бу йилги об-ҳаво зараркунанда ҳашаротлар кўпайишидан далолат бермоқда. Шунинг учун сабзавоткор деҳқонлар экинларни ҳимоя қилишда биологик усулдан фойдаланишларини, илғорлар тажрибасини қўлланишларини маслаҳат берамиз. Шундай қилинганда зараркунандага қарши самарали курашилиб, мўл ҳосил етиштиришга, айни пайтда атроф муҳитини заларламасликка эришилади.

С. ЭШОНХЎЖАЕВА.

МАШРИҚДАН МАҒРИБГАЧА

● КИЕВ. Куни кеча бу ерда таъсис конференцияси бўлиб ўтди, унда Украина Енгил саноат вазирлигининг вакиллари, корхоналарнинг раҳбарлари, шунингдек Ҳиндистондаги 28 та фирманинг Президентлари ва етакчи мутахассислари қатнашдилар. Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришда ҳамкорлик қилиш юзасидан Ҳиндистон—Украина уюшмасини тузиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

● МОСКВА. Цветной бульвардаги цирк яқинда томошабинларни ғалати томошага таклиф этди. Бу ерда Америка полициячилари ва Москва милиция ходимлари иштирокида бокс мусобақалари бўлиб ўтди. Тушган пулнинг ҳаммаси хизмат бурчини бажариш чоғида ҳалок бўлган милиционерлар оилаларига ёрдам жамғармасига ўтказилади.

● КИРОВ. РСФСРнинг мазкур вилоятида атоқли рус рассоми В. М. Васнецовнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган анъанавий тасвирий санъат ҳафталиги бошланди. Москва, Ленинград, Новосибирск ва бошқа шаҳарлардан келган санъатшунослар маъруза қиладиган илмий-амалий конференция ҳам шу мавзуга бағишланади.

● БИРОБИДЖОН. Бу ерда ташкил этилган «Амур» корхонасининг вазифаси олис шимол аҳолисини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминлашдан иборат. Маҳаллий деҳқончилик бирлашмаси билан Заполярьедаги Уэлен қўрғонида жойлашган «Чукотка» деҳқончилик комбинати бу корхонанинг муассислари бўлди. Хўжалик ихтиёрига 12 минг гектар қуритилган ер берилди. Энди бу ердан ўт, картошка, сабзавот етиштиришда, шунингдек мол боқишда фойдаланилмоқда. Маҳсулот шимол аҳолисига қиммат тушади, лекин унинг узлуксиз етказиб берib турилишига кафолат бор: Амурбўйи ерлари яхши парвариш қилинганда ҳамиша мўл ҳосил бериб келган. «Амур» жамоаси кўп йиллик ўт-ўланлар уруғини сепиш учун участкаларни ҳайдашга киришди.

● ЖИТОМИР. Житомир вилоятида кашф этилган шифобахш сув манбалари одамлар саломатлиги учун хизмат қила бошлади. Бу ерда шу сувларни идишларга қуйиш цехи ишга туширилди. Маҳсулотнинг дастлабки туркумлари савдо тармоғига жўнатилди. «Полесье жилғаси», «Древлянксий», «Малинский», «Яшил криница», «Верховнянский» булоқларининг ва бошқа чашмаларнинг суви жуда харидоргир бўлиб қолди.

● ПЕТРОЗАВОДСК. Карелияда балиқчилик заводлари ҳовузларидан лосось балиқлари чавақларини шимолий дарёлар ва кўлларга қўйиб юбориш юзасидан баҳорги операция тугалланди. Чавақ балиқларнинг катта туркумлари вертолёт ёрдамида Ладога кўлига олиб борилди. Балиқ боқувчилар ҳар бир балиққа махсус белги қўйишган. Бир неча йилдан кейин ихтиологлар шу белгиларга қараб қаерда ва қанча балиқ шароитга мослашганини, қандай яшаш шароитлари уларга кўпроқ тўғри келишини аниқлайдилар. Карелия сув ҳавзаларида кейинги йилларда лосось балиқлари миқдори кўпайди.

● МОЗИРЬ (Гомель вилояти). Мозирь мелиорация машиналари заводининг мутахассислари дала ҳовли ва томорқа эгаларига ўзларини янги етиштирилган сабзавот билан таъминлашда ёрдам беришга аҳд қилишди. Улар металл ва ёғоч каркасли плёнка ёпиладиган иссиқ хоналар яратиб, уларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйдилар. Маҳсулот аввалги шундай иссиқ хоналардан кўпгина яхши томонлари билан ажралиб туради. Уни йиғиш ва плёнка билан қоплаш учун саноқли дақиқалар керак бўлади. Иссиқ хоналарнинг баландлиги тик туриб, эгилмасдан ишлаш имконини беради. Бундай плёнка остидаги томорқа 12 квадрат метр майдонни эгаллайди. Бу ер мўл ҳосил олинганда тўрт кишидан иборат оилани витаминли маҳсулот билан таъминлаш учун бемалол етади. Иссиқ хоналарнинг дастлабки туркуми дўконларга жўнатилди.

● КИСТУТОВО (Тверь вилояти). Кистутово қишлоқ кутубхонаси тобора сусайиб кетаётган мутолаага қизиқишни яна тиклашга уринди. Бу ерда «Бутун оиламиз билан ўқиймиз» клуби очилди. Кутубхоначилар дастлабки учрашувга ота-оналарни болалари билан бирга таклиф қилиб, улар билан бирга китоблар сақланадиган жойлар, янги китоблар билан таништирдилар. Катталар учун билимдонлар танлови уюштирилди, кичкинтойлар эса эртаклар оламига саёҳат қилдилар.

(ТАСС).

Офат юз берган жойда

ИККИНЧИ ХУРУЖ

Жорий кўклам қорақалпоғистонлик деҳқонлар иродасини қайта-қайта синовдан ўтказаяпти. 1 Майга ўтар кечаси мухтор жумҳуриятда тўққиз соат тўхтовсиз давом этган дўл, қум бўрони пахта, маккажўхори ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинзорларига жиддий шикаст етказганди. Ҳисоб-китобларга кўра, ўшанда жами 6—6,5 миллион сўмлик зарар етган.

Табиий офатдан Тўрткўл райони хўжаликлари ҳам катта азият чекди. Йирик майдонлардаги экинлар сув остида қолди. Айниқса, «Намуна», «Коммунизм» жамоа хўжаликлари, «Ленинизм», «Пахтаобод», «Партия XXV съезди» давлат хўжаликларига кўп зиён етганди. Меҳнаткашлар рўй берган қийинчилик олдида иккиланиб қолмадилар. Пайкалларнинг ҳолати бирма-бир текширилиб, ишлар режаси белгиланди. Май бошидаги ёғингарчилик район бўйича 758 минг 424 сўмлик шикаст етказди. Пахтакорлар 1.447 гектар, сабзавоткорлар 52 гектар, полизчилар 186 гектар ерга қайтадан уруғ қададилар. Деҳқонлар 2.131 гектар майдонга бузиб экин экишди. Ўшанда 1 гектар ерни қайтадан тайёрлаб, уруғ ташлаш учун ўрта ҳисобда 267 сўмдан харажат қилинди. Бундан ташқари кўплаб майдонлар қўшимча культивациядан чиқарилди.

Меҳнат аҳли эндигина енгил нафас олганда табиат иккинчи марта хуруж қилди. 15 майда бошланган ёмғир бир кечаю кундуз тинмасдан ёғди. Ундан зарар кўрмаган бирорта ҳам хўжалик ёки бригада қолмади. Бу гал ҳам меҳнат аҳли ҳамжиҳатлик, уюшқоқлик ва матонат кўрсатди. Офат юз берган куннинг эртасига бажариладиган ишлар белгилаб олинди. Даставвал жойлардаги аҳвол синчиклаб ўрганилди. Сўнгра мутахассислар ва тажрибали деҳқонлар бамаслаҳат қилинадиган ишларни аниқлашди. Кучли ёғингарчиликдан райондаги 17.870 гектар пахта майдонининг ҳаммаси зарар кўрган. Ниҳолларнинг ҳолати текшириб чиқилгач, имконият бўлиши билан культивацияни бошлашга қарор қилинди. Биргина қатор ораларини юмшатиб, кўчатларни қатқалоқдан халос этиш учун қўшимча равишда 536.100 сўм сарфланиши мўлжалланмоқда.

Табиатнинг иккинчи хуружи Ильич номли, Димитров номли, «Совет Ўзбекистони», «Намуна» жамоа хўжаликлари, Горький номли, «Ленинизм» давлат хўжаликларида айниқса экинзорларни жиддий пайҳон қилди.

Биз «Намуна» жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Ўринбой Юсупов билан суҳбатлашдик.

— 1 Май кечасида юз берган офатдан хўжалигимизга 72 минг сўмдан зиёд зарар етди. Ўшанда 270 гектар майдонга қайтадан чигит қададик, — деди Ўринбой Юсупов. — Уруғ эндигина кўкариб ер юзасига ёриб чиқай деганда яна ёғингарчилик бўлиб қолди. Уларнинг устини қатқалоқ қоплади. Чигитнинг униб чиқиши қийинлашди. Бу пайкалларда нима қилишни билмай турибмиз. Чунки жўякларни юмшатсак, ҳалиги кўкарган уруғлар кесак билан бирга кўчиши мумкин. Энди бу майдонларга чигит қадаш ҳам кечикди. Хўжалигимиз бўйича жами 1.032 гектар ерда деҳқончилик қилинаётганди. Пахтакорларимиз бу пайкалларни тўлиқ бир марта ортиқча культивация қилишларига тўғри келади. Ёғингарчилик ҳамма бригадаларга зиён етказди.

Ильич номли жамоа хўжалигида бўлганимизда офат етказган зарар кўз ўнгимизда яққол намоёнлашди. Пудратчи Рўзигул Собирова оила аъзолари билан 6 гектар ерни олганди. Уларнинг қилган меҳнатлари самарасиз кетди. Май бошида бўлган ёмғирдан ниҳолларни зўрға сақлаб қолишганди. Энди эса аҳвол оғир. Боиси, пайкалларни ёмғир суви босиб, кўллаб ётибди.

— Оиламиз катта, — деди Рўзигул опанинг ўғли Қурбонбой Султонов. — Бултур астойдил ишлаб яхши ҳосил олгандик. Бу йил қандай бўлишига кўзимиз етмаяпти. Аҳволни кўриб турибсизлар. Ризқимиз, даромадимиз шу пахтага боғлиқ. Раҳбар ва мутахассислар нимани маслаҳат беришса, шуни қиламиз.

Чиндан ҳам табиат тўрткўллик деҳқонларнинг сабр-бардошини такрор-такрор синовдан ўтказмоқда. Меҳнат аҳли бунга тажриба ва маҳоратини қарши қўяяпти. Улар қийинчиликларни мардонавор меҳнат билан енгиб, пайкалларда мўлжалдаги ҳосилни етиштириш учун барча зарур тадбирларни кўрмоқдалар. Район партия, совет, хўжалик ташкилотлари далада ишловчиларга етарли шароит яратиб беришаётир. Ҳамжиҳатлик, тадбиркорлик табиий офатдан устун келишига ишончимиз комил.

Э. ИБРОҲИМОВ,
Б. АЛИМОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбирлари.

СУРАТЛАРДА: 1. Кучли ёмғирдан кейинги даланинг ҳолати. 2. Ильич номли жамоа хўжалиги пудратчиси Қурбонбой Султонов. 3. «Намуна» жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Ўринбой Юсупов (чапдан), район деҳқончилик-саноат уюшмаси раиси Ислом Каримов ва 5-бригада бошлиғи Самандар Саидов ғўза ниҳолини кўздан кечиришмоқда. 4. РАПС мутахассиси Матчон Қулумбетов Ильич номли жамоа хўжалиги даласида тупроқ намлигини ўлчаяпти.

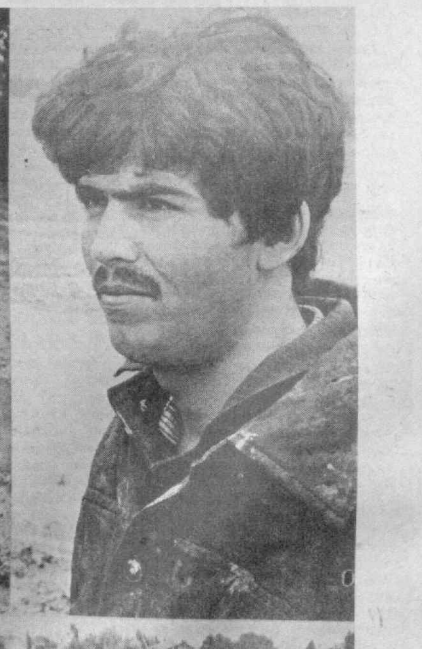

ТЕПА ОСТИДАГИ ХАЗИНА

Яқин-яқингача «Гулистон» давлат хўжалиги ҳудудида жойлашган тепаликни қишлоқ оқсоқоллари Жарқўтон, деб аташарди. Бунинг ўзига хос сабаблари бор. Шерobod дарёсининг чап ўзани жарликлардан иборат бўлиб, чорва молларини ҳайдаш учун жуда қулай бўлган. Ўшандан жарликдаги қўтон маъносини ифода этувчи Жарқўтон, деган ном қолганмиш. Бу фикрда озмикўпми жон бор. Ҳақиқатан, дарёнинг худди шу ердан оққанлигини ҳеч ким инкор эта олмайди. Қачонлар бўлса-да, дарёнинг чап ўзанига сурув-сурув чорва моллари ҳайдалгани ҳам тўғри. Лекин архипелаглар Ш. Пидаев, В. Пиленко 1973 йилнинг баҳорида Жарқўтоқ— аҳоли истиқомат қилган жой эканлигини аниқлашмаганида, Аҳмадали Асқаровнинг илмий қидирувлари муваффақият қозонмаганида эҳтимол бу жой тўғрисидаги тасаввуримиз кексалар таърифлаганларидек қолаверарди. Яқинда Жарқўтонга «Буюк ипак йўли» илмий карвони ташриф буюргач, бу ёдгорликнинг қадр-қиммати жаҳон кўламида эканлиги аён бўлди. Уларнинг аксарияти бронза даври маданиятининг бебаҳо дурдонаси авайлаб-асралмаётгани д а н ҳатто зарарланаётганидан афсусландилар. Тепаликни бугунга келиб фақат Ўзбекистоннинг эмас, бутун Шарқнинг авлодларга қолдирган ноёб ёдгорлиги, деб тан олишди меҳмонлар.

Тўғри, ибодатхона ёки археологлар томонидан шу пайтгача очилган қарийб мингта қабрни ҳисобга олмаганда, 500 йиллик тарихга эга Жарқўтон шаҳри атрофи экинзору зовур ва ариқлардан иборат тепалик, холос. Тарихий манбалар унда бир неча минг киши истиқомат қилганини исботламоқда. Шаҳарда яшаганлар деҳқончилик, чорвачилик, металлургия, кулолчилик билан шуғулланишган. Айниқса заргарчилик касби ривож топган. Ҳар хил тақинчоқлар, мунчоқлар, сирғалар, сурмадонлар ясашган. Жумҳурият Фанлар академияси археология институтининг илмий ходими, тарих фанлари номзоди Владимир Иванович Ионесов эрамиздан олдин икки минг йил аввал кўмилган ёш бола қабридан чиққан ложувард мунчоқни кўрсатди. Тўрт бурчак мунчоқ ўртасидан тешилган. Демак мунчоқнинг тешигидан ип ўтказилиб, боланинг бўйнига ёки қўлига боғланган. Қизиғи шундаки, орадан қарийб тўрт минг йил ўтаётганлигига қарамасдан, мунчоққа мутлақ зарар етмаган. Эрамиздан икки минг йил аввал ип ёки мато бўлганмикин, деган савол ҳам туғилиши мумкин. Олиб борилган археологик изланишлар чоғида у ердан қадимги мато ҳам топилди. Мутахассисларнинг фикрича, бу мато ғўза номи билан аталувчи қисқа толали пахта навидан тўқилган. Таркибида азот мутлақо учрамайди. Худди ана шундай матонинг намунаси ҳозир хўжаликдаги археология музейида махсус шиша идишда сақланмоқда.

— Қарийб йигирма йилдан буён олиб борилаётган изланишлар ва қазилмалар Жарқўтон тўлиқ шаҳар тузилишига мансуб эканлигини кўрсатмоқда,— дейди биз билан суҳбатда археолог Владимир Ионесов.— Ибодатхона, турар жой даҳалари, ишлаб чиқариш маркази, қўрғон, унинг ичида эса 25×50 сантиметр катталикдаги хом ғиштдан қалин девор кўтарилган сарой бўлиб, булар асосан кулолчилик ривож топганлигини, ўз касбининг усталари бўлганлигини яққол кўрсатаётир.

Қазилмалардан шу нарса равшан бўлдики, дафнда марҳумнинг эркак ёки аёллиги алоҳида эътиборга олинган. Марҳумни дафн этишдан олдин кийинтиришган, унинг қайси касб билан шуғулланганлигини ифода этувчи белги, яъни қурувчи бўлса лойдан ясалган андава, ёки теша, заргар бўлса у ёки бу тақинчоқдан намуна, жангчи бўлса ханжар, махсус идишларда ҳар хил озиқ-овқат қўшиб кўмишган экан.

Маданий меросимиз

У ерда археология институтининг А. Асқаров раҳбарлигидаги Шерobod отряди бир неча йилдан буён самарали меҳнат қилмоқда. Улар ёзнинг жазирама кунларида ҳам қазилма ишлари билан машғул бўлишаяпти. Ҳозир уларга Самарқанд Давлат дорилфунунининг тарих куллиёти талабалари ёрдам беришмоқда.

Археологларнинг меҳнати naқадар хайрли ва ҳаводек зарур эканлигини бундан саккиз йил муқаддам «Гулистон» давлат хўжалигида очилган археологик музейига қадам ранжида қилган ҳар бир киши чуқур ҳис этади. Музей бори-йўғи бир хонадан иборат бўлиб, барча топилган ноёб ашёлар батартиб жойлаштирилган. Кўргазмага қўйилган намуналар бронза даври маданияти равнақидан далолат беради, албатта. Айниқса сополдан ясалган буюмлар нафислигию сифатининг баҳоси йўқ. Шароб ичишга мўлжаллаб ясалган махсус идишларни кўриб, ақлингиз шошади. Ҳозирги ана шу шаклдаги биллур қадаҳлардан асло қолишмайди. Катта-кичик, юпқа деворли хумлар бундан тўрт минг йил аввал эмас, кечагина хумдондан чиқарилгандек жаранглайди. Эҳтимол, Шерободда кулолчилик касби авлод-аждодларимиздан мерос бўлиб қолган бўлса ажаб эмас. Ҳозир ҳам бу жойда уста кулоллар, талайгина топилади. Бироқ буюмларнинг сифати ёки шаклини бир-бири билан қиёс қилиб бўлмайди. Аждодларимиз ҳозирги кулоллардан тўрт минг йил эмас, бир неча минг йил илгарилаб кетган экан, деган хулосага келиш мумкин. Худди шу фикрни қарийб тўқсон йил умр кўраётган, олтмиш йилдан кўпроқ кулолчилик қилган уста Абдураҳим бобо ҳам таъкидладилар.

— Музей очилгач, бу ерга қўйилган сопол идишларни диққат билан кўздан кечириб чиқдим, — деди отахон.— Мени ҳатто жуда каттакон хумларнинг ҳам нафис ясалганлиги лол қолдирди. Ҳар бир буюмнинг шакли ҳозирги кулоллар учун катта мактаб бўла олади. Ана шу топилмалар асосида бир неча буюмларни ясашга уриниб кўрдим. Шаклан яқинлашган бўлсам-да, сифатда бунинг иложини тополмадим. Бу сирни ўрганиш, келгусида ана шундай сопол идишлар ясаш невара ва чевараларимиз учун ҳам қарз, ҳам фарз.

Жарқўтон авлодларга қолдирган бебаҳо ёдгорлик, юксак маданият намуналаридан бири сифатида ниҳоятда қадрлидир. Афсуски у ҳозирча археологлар мулки, уларнинг тадқиқот майдони, холос. Нега ана шундай бебаҳо бойлик неча минг йиллардан буён ер қаърида унсиз, сир бўлиб ётиши керак? Бу ерни аллақачон тартибга келтириб, осмон гумбази остидаги ажойиб музейга айлантириш керак эди.

Қадимда шаҳар 100 гектар майдонга эга бўлган, деган маълумот бор. Ҳозир эса унинг ўттиз гектардан зиёдроқ қисми хўжалик экинзори билан туташиб кетган. Эҳтимол экинзорга айланиб кетган шаҳар бўлагида ҳозир топилганидан ҳам аҳамиятлироқ топилмалар бўлгандир. Тепаликнинг бир томони экинзор, иккинчи томони эса зовур, учинчи томони асфальт йўл. Тепалик марказидан бир ариқ сув оқиб ўтаётганлигини кўрганда кишини вужуди бехосдан увишади. Ахир ана шу тепалик остида номаълум сирли олам ётган бўлиши ҳам мумкин-ку. Табиатни муҳофаза қилиш, тарихий ёдгорликларни сақлаш жамиятлари ана шундай ёдгорликларни кўз қорачиғидек асрашда бош-қош бўлишмаса, уларнинг фаолиятидан яна қачон ва қаерда кўриш мумкин? Бу аҳволда Жарқўтоннинг қисмати Ал-Ҳаким Термизий мақбараси атрофи сингари аянчли бўлиши турган гап.

Шунинг учун бир мулоҳазани ўртага ташламоқчиман. Қадимий шаҳарда кулолчилик ривожланганлигини айтдик. Шу маънода Шерobod керамика буюмлари фабрикаси раҳбарияти, жамоаси, аждодларимиз руҳи ҳурмати бу ёдгорлик шаҳарни асрашни, тарғиб қилишни, уни фақат мамлакатимиздан эмас, бутун дунёдан келадиган саёҳатчиларнинг манзилгоҳига айлантиришни ўз оталиқларига олишса савоб иш бўлур эди.

Б. КЕНЖАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг мухбири.

Нишон район халқ таълими бўлимига қарашли Талимаржон шаҳридаги 2-кашшофлар уйида ўндан ортиқ тўгарак мунтазам фаолият кўрсатмоқда. Циолковский номли мактабнинг 200 нафар ўқувчилари ҳам бу ерда бўш вақтларини мазмунли ўтказишаяпти.

Айниқса, ёшлар ўртасида «Ўзбек миллий халқ чолғу асбоблари» тўгарагига қизиқиш ниҳоятда катта. Чунки бу масканда миллий куй ва қўшиқларга алоҳида эътибор берилаётир. Қолаверса тўгарак раҳбари Жалолиддин Файзуллаев ҳар бир машғулотнинг қизиқарли ўтишини таъминламоқда. Шу боис унинг иштирокчилари санъаткор ёрдамида кўпгина миллий куй-қўшиқларни ўрганиб олишди.

СУРАТДА: Ж. Файзуллаев Рўзимурод Жуманазаровга миллий куйларни ўргатмоқда. Ш. СУЛТОН олган сурат.

ЖАВЗО

21 майдан бошланувчи ҳижрийча учинчи ой жавзода ҳам кун узайиши давом этади. Демак, Қуёш ўз ҳаётбахш тафтию нурини борлиққа кўпроқ бахшида қилади. Шу кезда сою дарёлар суви ортиб, тўлқинлари кучаяди. Водийлар ажиб таровaт касб этади.

Жавзо энг аввало «Етти сариқ», номи билан машҳурдир. Бу сўз аслида соҳиби деҳқоннинг тажриба ва заковати билан йўғрилгандир. Етти сариққа дастлаб дон-дун: арпа, буғдой, тариқ ва илк мевалар шоҳитут киради. Қишдан ниҳоятда ҳолдан тойиб чиққан инсон олдинига шифобахш кўкатлардан дармон ола бошлайди. Кейинчалик тут ва бошқа мевалардан тамадди қилиб, ўзини бардам ҳис қила боради. Эртапишар ўрик, шафтолию хандалак, гилосу олча — бари жавзо неъматларидир.

«Деҳқон етти сариққа етиб олса, курагини ёпиб олади», деган гап бор. Бунда миришкорлар дон-дун ва бошқа маҳсулотларини сотибоқ, кийим-бошларини бутлаб олишлари назарда тутилган.

● Отаси қор, онаси ёмғир,
Сувчи сувдан ундирар нунг дур.
Парваришлаб ҳар бир гиёҳни,
Яшнатади жумла жаҳонни!
● Гўёки қўлида лиммо-лим бир жом,
Қуёш япроқларга зар қалам тортар.
Асов бедовини қамчилаб дарё,
Водийлар қўйнига бетиним чопар.

Бу паллада замин тафти кўтарилгани сайин экинлар суғоришга ўтилади. Жавзо ёмғири эса илиқ ва чангли-ғуборли ҳаво туфайли ширага айланиши эҳтимоли бор. Шунинг учун бўлса керак деҳқон: «Ҳамалда икки, саврда икки, жавзода чакки», дейди. Яъни олдинги икки ойда ёмғир икки бор ёғсину, аммо жавзодагиси чакки, дегани бу.

Ҳуллас, жавзода:

● Очил дастурхон очилади,
Ноз-неъматлар сочилади.

Ерга уруғ қадаш навбатма-навбат кузгача давом этади. Деҳқон ҳар гал, эрта эккан хирмон қилар, кеч эккан армон қилар наклига амал қилади. Барвақт, айни оби-тобида экишнинг камида тўрт нафи бор: уруғ чиқитга чиқмайди, ҳосил ҳам тугал бўлади. Кўтарилган хирмон йилга етиб, ортгани элга асқотади.

Кўчат ўтқазиш бир иш бўлса, парваришлаш ўн ташвиш. Бунга дош берганлар кўчати илдиз отиб ҳадемай ташриф буюрувчи саратондан ҳам яхши ўсади. Йўқса, илк жазирамадаёқ қуриб қолиши табиий. Энг асосийси бу йил ўлкамизда ўтқазилган 160 миллионга яқин дарахт кўчатлари парваришини яхши йўлга қўйиб, уларнинг ривожланиши учун ҳаракат қилиш лозим.

Жавзо барча экинлар, хусусан ғўза парваришини ҳар тарафлама расамадли олиб боришда ҳам масъулиятли палладир. Боғбонларимиз боғу роғларни яшнатиш пайида бўладилар. Чўпонлар қўй-қўзиларни саратон жазирамасидан дуркун олиб чиқиш, қишга мўл ем-хашак тайёрлашда бу кездан унумли фойдаланишлари катта аҳамиятга эга.

● Ниҳолга деҳқон чу берур парвариш,
Бўлур анга мевага гул бермак иш!
● Қуёш зaридандир бошда тожимиз,
Ер саховатидан дил хирмонимиз!

Р. ЖУМАНИЕЗОВ.

ТОПИЛДИҚ

АДИБ ХАТИ

Хавфсизлик давлат қўмитаси ходими Николай Няхуковга асоссиз равишда зўравонлик қурбони бўлган ватандошлари номини тиклаш йўлида ишлаётган чоғида омад кулиб боқди: улуғ рус ёзувчиси Лев Николаевич Толстой хатини топиб олди.

У Чувашистон АССР Хавфсизлик давлат қўмитаси архивларида 1937 йилдаги аксилинқилобий фитнада қатнашган, деб асоссиз айбланган ва кейинчалик оқланган вилоят ўқитувчиси Николай Александрович Почуев ҳужжатларини кўздан кечираётиб, вақт ўтиши оқибатида сарғайиб кетган почта конвертлари билан қизиқиб қолди. Бу бежиз эмас экан: текширишдан сўнг топилдиқ Лев Николаевич Толстойнинг мактубларидан бири эканлиги аён бўлди. Сақланиб қолган қораламаларда унинг мазмуни маълум эди, аммо асл нусхаси изсиз йўқолиб кетган, деб ҳисобланарди.

Николай Почуев ким? У қандай қилиб рус адабиёти даҳосининг етти минг мухбирларидан бири бўлиб қолди?

Қозон вилоятида хизмат қилган қишлоқ муаллими деҳқонлар ўртасида маърифий фаолияти учун сургун қилинганди. 1909 йил декабрда навбатдаги қатағонлардан бирида у олис Оренбургдан Лев Николаевичга йўллаган ўзининг тавбатазаррусида ҳаёт мазмуни, яшашдан мақсад тўғрисида доимий масалаларни баён қилади. Ёзувчи унга жавоб қайтариб, бунинг сир-асрорини ўз асарларидан топишни тавсия этади, шунингдек шахсий тақдирини китоб қилиб тасвирлашни таклиф қилади, сўнгра асарни нашр эттиришда ёрдам беришини айтади.

Машинкада ёзилиб, адабиётчининг имзоси чекилган мазкур хат Почуевга қарашли қоғозлар орасида 80 йилдан ортиқроқ сақланган. Эндиликда қимматбаҳо бу ҳужжат Л. Н. Толстой давлат музейидан ўрин олди.

Билдирув ва эълонлар

СССР ВАЗИРЛАР КЕНГАШИНИНГ ОЗИҚ-ОВҚАТ ВА ХАРИД ҚИЛИШ ДАВЛАТ КОМИССИЯСИ ҚОШИДАГИ ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ БОШ БОШҚАРМАСИ ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ МУҲАНДИСЛАРИ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ 1991—92 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН КУНДУЗГИ БЎЛИМНИНГ I-КУРСИГА ҚУЙИДАГИ КУЛЛИЁТЛАРГА

ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

— кенг соҳали муҳандис-мелиораторлар тайёрлайдиган ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ куллиётига;

— кенг соҳали муҳандис-механиклар, гидромелиоратив ишлар ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини механизациялаш бўйича муҳандис-ўқитувчилар тайёрлайдиган ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ куллиётига;

—кенг соҳадаги ер тузувчи муҳандислар тайёрлайдиган ЕР ТУЗИЛИШ куллиётига;

— ремонт — эксплуатация ишларини ва қурилишни механизациялаш бўйича кенг йўналишдаги муҳандис — механиклар тайёрлайдиган ГИДРОМЕЛИОРАТИВ ИШЛАРНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ куллиётига;

— кенг соҳали муҳандис — гидротехниклар тайёрлайдиган ГИДРОТЕХНИКА ҚУРИЛИШИ куллиётига;

— кенг соҳали муҳандис — нурчилар тайёрлайдиган ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ ВА АВТОМАТЛАШТИРИШ куллиётига;

— агросаноат комплексидаги ремонт корхоналари учун муҳандис — механиклар тайёрлайдиган ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАШИНАЛАРИ РЕМОНТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА УНИНГ ТЕХНОЛОГИЯСИ куллиётига;

— кенг соҳали муҳандис — иқтисодчилар тайёрлайдиган СУВ ХЎЖАЛИГИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА ИҚТИСОДИ КУЛЛИЁТИГА;

ОЛИЙ БИЛИМГОҲ ҚАРШИ ФИЛИАЛИНИНГ:
— ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ, МУҲАНДИС-ПЕДАГОГИКЛИК КУЛЛИЁТЛАРИГА.

Олий билимгоҳ ҳузурида ҲАРБИЙ КАФЕДРА мавжуд.

Аризалар 25 июндан 15 июлгача қабул қилинади, кириш имтиҳонлари эса 16 июлдан бошланади, билимгоҳга қабул қилинганларни рўйхатдан ўтказиш муддати — 5 августгача.

Аризага ўрта маълумоти ҳақидаги ҳужжат, соғлиги тўғрисида 086/У намунадаги тиббий маълумотнома, 3Х4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат, иш муҳлати кўрсатилган меҳнат дафтарчаси кўчирмасининг нусхаси (агар меҳнат дафтарчаси бўлса) кабилар қўшиб топширилиши шарт.

Фуқаролик ҳақидаги ҳужжат (паспорт) **ва ҳарбий мажбуриятга алоқадорлиги тўғрисидаги ҳужжат шахсан кўрсатилиши керак.**

Барча мутахассисликлар бўйича қуйидаги фанлардан кириш имтиҳонлари топширилади: математикадан (ёзма), физикадан (оғзаки), бу фанлар конкурсли имтиҳонлар ҳисобланади; конкурссиз имтиҳон — она тили ва адабиётдан ёзма иш (иншо).

Ўрта ўқув юртида рус тилини миллий мактаб дастури ҳажмида ўрганганлар, ўз хоҳишига асосан иншо ўрнига рус тилидан диктант ёки баён ёзишлари мумкин.

Ўқишга кирувчилар агар ўрта мактабни олтин (кумуш) медаль ёки ўрта махсус ўқув юртларини, шунингдек ўрта ҳунар-техника билим юртларини имтиёзли диплом билан тамомлаган бўлсалар фақат математикадан (ёзма) имтиҳон топширадилар. Улар «5» баҳо олсалар, қолган имтиҳонлардан озод қилинадилар, «4» ёки «3» баҳо олсалар, қолган имтиҳонлардан имтиҳон топширишга мажбурдирлар.

Олийгоҳга СССР олий ўқув юртларида қабул қилишнинг 1991 йилги қоидаларига асосан конкурсли имтиҳонларнинг натижасига ва баллар сонига қараб қабул қилинади.

Имтиҳонларни муваффақиятли топширган имтиёзли гувоҳномага эга истеъфодаги ҳарбий хизматчилар, етим, ота-онасиз тарбияланганлар, шунингдек тиббий меҳнат экспертиза комиссиясининг хулосасига кўра билимгоҳда ўқишга рухсат берилган I ва II группа ногиронлари конкурссиз қабул қилинадилар.

Олий билимгоҳга қабул қилинганлар стипендия ва ётоқхона билан умумий қоидаларга биноан таъминланадилар.

Олий билимгоҳ манзили: 700000, Тошкент шаҳри, Қори Ниёзий кўчаси, 39-уй. Телефон: 35-75-21.

Қарши филиали манзили: 730000, Қарши шаҳри, Карл Маркс хиёбони, 225-уй, телефон: 4-13-95.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

29, 30 МАЙ СОАТ 19.00 ДА

«САМАРҚАНД ЮЛДУЗЛАРИ ШЎЪЛАСИ»

Сафия САФТАРОВА

ИЖРОСИДА

ЎЗБЕК, ТОЖИК, ЭРОН, АФҒОН, ОЗАРБАЙЖОН ҚЎШИҚЛАРИ

«НОВБАҲОР» ВОКАЛ-ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ, ҲАМДА АЖОЙИБ РАҚС ВА СЎЗ УСТАЛАРИ СИЗГА ҲУЗУР-ҲАЛОВАТ БАХШ ЭТАДИЛАР.

Кўпчилик бўлиб келиш учун буюртмалар қабул қилинади;

Чипталар сарой кассаларида соат 10.00 дан бошлаб сотилмоқда.

Қўшимча маълумотлар олиш учун телефон: 45-92-13.

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ САРОЙИДА

5—9 ИЮНЬ КУНЛАРИ
«САВОБ» хайрия фирмасининг
«ХИСЛАТ» соғломлаштириш маркази
Ўзбекистоннинг етакчи руҳий
муолажакори, экстрасенс
Абдурафиқ ҒОФУРОВнинг
ЭРОН ва ТУРКИЯ мамлакатлари бўйлаб
сафари олдидан

СОҒЛОМЛАШТИРИШ СЕАНСЛАРИНИ ЎТКАЗАДИ

Биринчи сеанслардан сўнг (март ойида бўлиб ўтган), марказга йўлланган кўп сонли мактуб ва қўнғироқларда кишилар ўзларининг барча хасталикларидан фориғ бўлганларини баён этиб, муолажа сеансларини яна такрорлашни сўраганлар.

Эслатиб ўтамиз, А. ҒОФУРОВ барча касалликларни: муттасил бош оғриқлари, уйқусизлик, хафақон, бронхит, астма, қандли диабет, остеохондроз, полиатрит, артрит, юрак хасталиклари, ўпка, буйрак, жигар, ўт пуфаги, ошқозон-ичак, тери касалликларини даволайди. Умуртқа поғонаси, қўл ва оёқ суяклари жароҳатлангандаги оғриқларни йўқотади. Семизлик ва ориқлик, жинсий заифлик ва бефарзандлик каби дардлардан халос бўлишга ёрдам беради.

А. Ғофуров сеансларда қатнашиш имконниятига эга бўлмаган беморларнинг фотосуратлари орқали ҳам ўз таъсирини ўтказишдек ноёб қобилиятга эга.

Соғломлаштириш жараёнида муолажакор хохловчиларни руҳан ўзга сайёраларга юборади.

СЕАНСЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 12, 15 ва 17.00 ДА БОШЛАНАДИ.

Чипталар спорт саройи кассаларида ва ваколатли тарқатувчилар томонидан сотилмоқда.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 46-03-12, 46-07-53, 77-56-10.

Миллий кураш

КУРАГИ ЕРГА ТЕГМАГАНЛАР

Қадимдан маълумки, ўзбек элида биронта ҳам халқ сайиллари, тўйлари, байрамлари курашсиз ўтмаган. Шу билан бирга қўчқор уриштириш, улоқ ва бошқа миллий ўйинлар ҳам авжига чиққан. Бундай баҳслар давомида халқимиз мириқиб ҳордиқ чиқарган.

Тўлқин Обидов «Ўзбек полвонлари» номли китобида: «Халқимизда ўз жозибаси, мазмуни билан беш ёшдан юз яшаргача бўлган кишиларни мафтун этиб, ҳайратлантирган бир мўъжиза бор. У ҳам бўлса халқ кучи, қудрати, маҳорати, эпчиллиги, довюраклигини ўзида мужассамлаштирган полвонлик ҳунаридир» деб ёзади.

Зеро, ер юзида барча муҳташам ишларнинг манбаи — инсон куч-қудратини таърифлаганлар кўп. Масалан, мавлоно Саъдий Шерозий айтадилар:

Ҳаракат бўлмаса бўшаб
таноб,
Мақсадга етолмас полвонлар
тани.

Ҳа, жисмоний чиниққан, кучли инсонни ҳурмат қилиб, уй тўридан жой бериш ўзбекнинг азалий удумларидан.

Қадим замонлардан буён ёзилиб келаётган тарихий китобларни варақлаб чиқсак, унда ўзбек элида кўплаб ботирлар ўтганининг гувоҳи бўламиз. Улар куч синашиш, кураш бобида мислсиз маҳоратлари билан етти иқлимга донг таратиб, халқ орасида паҳлавон, деб ном олганлар. Минг афсуски, миллий меросимиз, маънавий бойлигимиз унутиб қўйилди. Айниқса қишлоқ йигитлари жисмонан заиф бўлиб қолдилар. Менимча, бунинг асосий сабабларидан бири миллий кураш анъаналарининг йўқолиб кетаётганлигидир. Шу ўринда Президентимиз И. А. Каримовнинг немис ҳафтаномаси «Ди Цайт» саволларига берган жавобини алоҳида таъкидлаш керак: «Асрлар мобайнида мавжуд бўлган халқ расм-русумларининг миллий шакллари яна ҳаётга татбиқ этила бошланди».

Ўзбек миллий кураш анъанасини тиклашни 15—20 йилдан буён ўйлаб келаман. Шу боис кўплаб паҳлавонлар билан учрашиб, иложи борича жумҳуриятимизда бўладиган кураш сайилларида қатнашдим. Кўплаб кекса отахонлар билан суҳбатлашдим. Шулардан келиб чиқиб бой ва кўпқиррали миллий кураш анъаналари йўқолиб бораётганлигига ишонч ҳосил қилдим. Кейинги йиллар ичида жумҳуриятимизда самбо, дзюдо, каратэ, ушу, таэквандо ва бошқа бир қанча ўйинлар оммавийлашиб, кураш эса эътибордан четда қолаяпти.

Қайта қуриш ва демократия ҳар соҳадаги каби бизга барча меросларимиз қатори миллий курашни ҳам тиклаш имконитини бераётир. Ўзбекистон Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси раиси О. Назиров билан учрашиб, шу хусусдаги ўз фикрларимни айтдим. У киши асли курашчи бўлгани учун таклифимни қувватлаб, бу соҳани ривожлантиришга амалий ёрдам беришни таъкидладилар. Шундан сўнг бухоро ва фарғонача усуллар бўйича алоҳида иккита уюшма ташкил этиб, уларда иш юритишни хўжалик ҳисобига ўтказишни лозим топдик. Бундай қарорга келишимизнинг аҳамияти каттадир. Чунки катта иқтисодий имкониятга ҳам эга бўламиз.

Маълумки, устозлар, мураббийлар, полвонлар жуда ҳам кам миқдорда маош оладилар. Кўпларининг оилавий шароити оғир, турмуш даражаси паст. Бу аҳвол миллий курашни ривожлантиришга катта таъсир кўрсатади. Иккинчидан, мусобақаларда ғолиб бўлганларга бериладиган мукофотлар ҳам қаноатланарли эмас.

Юқорида кўрсатилган ҳамма иқтисодий камчиликларни тугатиш мақсадида хўжалик ҳисобига ўтдик. Энг асосийси миллий курашни халқаро миқёсга кўтаришни назарда тутаяпмиз. Шу боис ҳар бир вилоят, район, давлат ва жамоа хўжаликларида, ўқув ва билим даргоҳлари, шаҳарлар, қишлоқлар, маҳаллаларда миллий кураш уюшмалари ташкил қилинади. Унга аъзо этиб қабул қилиш қонун-қоидалари, аъзолик дафтарчаси, ойлик бадал таъсис этилади. Умуман уюшма келажакда ўз иқтисодий базасига эга бўлиши лозим. Шундагина биз олдимизга қўйган вазифани бажара оламиз.

Айрим тарихий манбаларга қараганда, миллий курашимизнинг 400 га яқин усуллари, чиройли кийимлари, ҳамма тушунадиган оддий қоидалари бўлган экан. Албатта, уларни тиклашимиз зарур. Бу борада аниқ иш юритишимиз керак. Аввало, яна кўплаб тарихий манбаларни кўриб чиқиш, жумҳуриятдаги собиқ паҳлавонлар билан суҳбатлашиш, муҳими, миллий курашимизни яхши ташвиқот этиш мақсадга мувофиқдир. Шунингдек, «Халқ паҳлавони» деган унвонни таъсис этиш керак. У «Ўзбекистон спорт устаси» ёки «Жумҳуриятда хизмат кўрсатган спорт устаси» унвонларидан фарқ қилиши ва бир неча йиллар республика ҳамда Ўрта Осиё мусобақаларида ғолиб чиққан полвонларга берилиши даркор.

Бир вақтлар тўйларда, сайилларда ўз кучи, ғайрати, чаққонлиги билан халқимиз олқишига сазовор бўлган, шунингдек, жумҳуриятимиз, Ўрта Осиё, Иттифоқда донғи кетган паҳлавонлар қаерда? Улар ҳаётми? Оилавий аҳволи, соғлиғи тўғрисида ҳеч ким хабардор эмас. Бу жуда ачинарли ҳолдир. Халқимиз фахри бўлган паҳлавонларни наҳотки эсдан чиқарсак. Уларни эсламасак, ҳеч бўлмаса руҳий мадад бермасак бу инсофдан эмас-ку. Бу бизнинг катта камчилигимиз ва қатағон йилларининг таъсири ҳамдир. Шуларни назарда тутиб, «Паҳлавоннинг шахсий варақаси»ни ташкил этдик. Уни кўп нусхада кўпайтириб, жумҳуриятимиз бўйича тарқатиш орқали уюшмамиз учун керак бўлган барча паҳлавонлар ҳисобини оламиз. Шу тариқа уларнинг аҳволидан хабар олиб, иложи борича ёрдамлашиш имкониятига эга бўламиз.

Миллий курашимизни оммалаштиришнинг муҳим омилларидан бири паҳлавонларни иқтисодий рағбатлантиришдир. Маълумки, айрим тўйларда, сайилларда ғолиб бўлган паҳлавон учун қимматбаҳо совғалар (гилам, ҳўкиз, туя, от, магнитофон, телевизор ва бошқалар) беришган. Бундай пайтларда курашга нисбатан қизиқиш ниҳоятда ортади. Мазкур ҳақиқатдан кўз юммаслигимиз керак.

Айни пайтда федерациямизда Абдураҳмон Очилов, Сафар Остонов, Нормамат Йўлдошев, Омон Тоймуродов, Нурмуҳаммад Юсупов, Сайфулла Расулов, Одил Отаниёзов, Ашур Абдусатторов, Убайдулла Қосимов, Аъзам Шокиржонов, Баҳодир Бекжонов, Норқул Юсупов, Мирзаэргаш Йўлдошев ва Ислом Холбоев сингари тажрибали спорт жонкуярлари, мураббийлари иш олиб бормоқдалар.

Олдимиздаги асосий вазифалардан бири миллий курашиш қоидасини тиклашдир. Шу кунгача унинг аниқ тартиби бўлмаган эди. Фақат самбо, эркин кураш ва бошқалардан кўчирма олинган ҳолда мусобақалар ўтказиларди. Бу эса мақсадга мувофиқ эмас. Биз қадим-қадим замонлардан бери тўй ва сайилларда қўлланилиб келаётган кураш қоидасини қўлласак олийжаноб иш бўлар эди. У ҳамма учун тушунарли, осон ва оддийдир. Шундай қилганимизда дунёга танилиб, миллий курашимизни юқори поғонага кўтарган бўламиз.

Собиқ паҳлавонлар билан маслаҳатлашиб, полвонлар ва ҳакамлар учун чиройли ва курашишга қулай кийимлар тайёрладик. Яқинда Косон районида (Қашқадарё вилояти) 70 ёшлик отахон — Жўра паҳлавон билан суҳбатлашдим. У киши менга: «Ўғлим, кўзим очиқлигида бир маротаба бўлса ҳам ота-бобомиздан мерос бўлиб қолган курашли тўйларни кўрсам, армонсиз кетардим», дея кўзи ёшланди. Албатта, бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Шундай экан, халқимиз қонига сингиб кетган анъаналаримизни қанчалик тез тикласак, фақат ютган бўламиз.

Ж. ТУРСУНОВ,

биология фанлари доктори, профессор, СССР спорт устаси, бухороча кураш уюшмасининг раиси.

Муҳаррир
Н. ЁҚУБОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»
(«Сельская правда»)
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском языке.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими— 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33. 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Безатиш бўлими—32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

БУЮРТМА № 5386. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди— 22.30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12